

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XV.

V Ljubljani, 21. oktobra 1943.

Štev. 42 (727)

Danes:

Omar najde Farido
Naša nova pravljica

(Gl. str. 4.)

Kar enega veseli, drugega

žalosti,

Slovenski rek

DROŽINSKI TEDNIK

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo 1a
uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III.
Poštni predal št. 345. Telefon št. 35-32.
— Račun poštne hranilnice v Ljubljani
št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo,
nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za
odgovor je treba priložiti 2 liri v znakah.

NAROČNINA

1/2 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir,
vse leto 40 lir. — V tujini
64 lir na leto. — Naročnino
je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostolpna petlinjska vrsta
ali njen prostor (višina 3 mm in širina
55 mm) 7 lir; v oglasnem delu 4.50 lire.
V dvobarnem tisku cene po dogovoru. —
Notice: vrstica 7 lir. Mali oglas
11: beseda 0.50 lire. Oglasni davek povsod
še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Srditi boji ob Dnepru

Odbiti sovražni napadi v južni Italiji
— Uspehi nemških bombnikov

Führerjev glavni stan, 19. oktobra.
Vrhovno poveljstvo oboroženih sil
javlja:

Severno od Azovskega morja so na-
pram prejšnjim daem popustili na
silovitosti sovražni napadi. Ti so se
ponovno izjavili s hudimi krvavimi
izgubami Sovjetov.

Ob srednjem Dnepru si je sovražnik
že nekaj dni med Dnepropetrov-
skim in Kremenčugom zelo prizade-
val, da s strujenjem najmočnejših sil
prodre našo obrambno bojno črto.
Težki boji s sovjetskimi silami, ki so
vdrle na nekem odseku, še trajajo.

Severno od Kijeva so bili prestre-
ženi v večdnevni hudih bojih sovražni
napadi. V protinapadu so zlomili
oklepni in oklepni grenadirji žilav
sovjetski odpor in so odrezali neko
sovražno bojno skupino od njenih
vadjnih zvez.

V srednjem odseku so bili severo-
zahodno od Černigova, južno od Go-
mela in severozahodno od Smolenska
povsod krvavo zavrnjene napadačeve
sovjetske čete. Južno od Velikih Luk
so si naše čete po zavrnitvi so-
vražnih napadov ponovno osvojile s
protinapadom v prejšnjih dneh izgub-
ljeno ozemlje.

Na južnoitalijanskem bojišču je bilo
v gorah južnih Apeninov le živahno
krajevno delovanje. Na področju Cam-
pobassa smo z našim napadom vrgli
angleškoameriške čete iz nekega ži-
lavo branjenega kraja. Sovražni proti-
napadi so bili brezuspešni.

Angleško letalstvo je prodrlo v pre-
tektični noči nad severno in zahodno
Nemčijo. Medtem ko so posamezna so-
vražna letala metala bombe na neka-
tere kraje, je glavnina angleških
bombnikov napadla Hannover. Zaradi
terorističnega napada je ponovno na-
stala na mestnem področju dokajšnja
škoda. Prebivalstvo je imelo izgube.
Protiletalska obramba je po dosedaj
doseganih vesteh zbila 15 sovražnih
bombnikov. Pet letal je bilo sestrel-
jenih nad zasedenimi zahodnimi
ozemlji.

V noči na 19. oktober so napadla
nemška letala cilje na področju Lon-
dona.

**Iz vojnih poročil nemškega vrhovne-
ga poveljstva v preteklem tednu:**

Dne 15. oktobra smo po načrtu iz-
praznili Zaporozje, prej smo pa spravi-
li orožje, ves vojni material in vse
oskrbovalne in gospodarske premiš-
nine nazaj čez dneprski most, ki ga
je sovražnik ogrožal iz zraka in s
kopnega. Pri porušitvi vseh pojašča
važnih naprav in pravočasni razstre-
litvi nasipa in jezov in vseh mostov
so se posebno odlikovali pionirji.

Na obeh straneh Melitopola so naše
čete zavrnile močne sovražnikove na-
pade in v protinapadu uničile sovjet-
ske bojne skupine. Pri tem smo zajeli
548 ujetnikov in zaplenili 50 topov.
Nemški oklepni zbor pod vodstvom
generalnega poročnika Hossbacha je
preprečil nevaren sovražni prodor ob
izlivu Pripjeta in v protinapadu uni-
čil dve sovjetski strelski diviziji in
eno oklepno brigado. Sovražnik je
imel 3500 mrtvih, zajeli smo 2000 ujet-
nikov, 200 topov in mnogo oklepnih
topov, metalev granat in drugega
težkega in lahkega pehotnega orožja.

V srednjem odseku fronte, severo-
zahodno od Černigova in zahodno od
Smolenska so sovjetске čete znova
skušale predreti, a naše čete so vse
sovražne napade zavrnile. Sovjeti so
napadali z močnimi silami tudi južno
od Velikih Luk, naše čete so pa nji-
hove krajevne vdore zajezile.

V južni Italiji je prišlo le na neka-
terih mestih zahodnega in srednjega
odseka do krajevnih spopadov. Naše
čete so zavrnile sunke angloameriških
sil ob kolenu Volturna. V bojih prejš-
njega dne smo zajeli več sto Angle-
žev in Američanov. Na področju Ca-
pue in Campobassa so se bili siloviti
boji. Zavrnili smo sovražnikove na-
pade in izvedli protisunek. Iz ostalih
odsekov fronte javljajo le o narašča-
joči delavnosti topništva in napadalnih
čet.

Skupina sovražnih letal je 18. t. m.
ponoči odrgla nekaj bomb na zahod-
no in severno državno področje. Mo-
čne jate severnoameriških bombnikov
so 15. t. m. napadle mesto Schwein-
furt in povzročile po stanovanjskih in

Kje je naša bodočnost?

»Moskva nam nosi svobodo!«, to je
geslo razbojnikov v gozdovih. Njihov
grb je krvoločna sovjetska zvezda. V
jarki luči javnosti skuša razbojnik
igrati z mamljivimi besedami »jun-
škega bojevnika slovenskega naroda,
ki da se z gorečo domovinsko lu-
beznijo bojuje za svobodo svojega na-
roda«. Te besede lahko samo beda-
stim lahkovernežem zamegle pogled
na pravi obraz banditov in njihove
strahovlade. Za pametnega in razsod-
nega človeka pa bo razbojnik kljub
nadedi narodni krinkji ostal zmeraj to,
kar je v resnici, namreč izdajalec last-
nega naroda, ki ima samo ta smoter,
da podvrže svoj narod in domovino
sovjetskemu boljševizmu.

Gorje našemu slovenskemu ljudstvu,
ako bi se le razbojniške namere ures-
ničile. Zani bi ne bilo nikakšne mi-
losti. Prišla bi nadenj »moskovska
svoboda«, kakor so jo Poljaki v vsej
njeni strahovitosti zagledali letos, ko
so nemške vojaške oblasti v katin-
skem gozdu nenadno odkrile množič-
no morišče boljševikov. Grozotno mo-
rišče obsega več jam, širokih 28 me-
trov in dolgih 16 metrov. Tu je poko-
panih onih 12.000 poljskih častnikov
in pripadnikov poljske armade, ki jih
je poljska begunska vlada dve leti
povsod zamažala in se je v ta na-
men celo večkrat obrnila v Moskvo
do Stalina. Stalin je svoj čas sporočil
poljskim emigrantom, da se onim
12.000 nesrečnikom dobro godi in da
žive srečno in svobodno v Sovjetski
zvezi. Ko so s poljske strani nato ho-
teli zvedeti kraj, kjer se mude ti ti-
soči, je Moskva molčala. Šele nemške
vojaške oblasti so odkrile kraj. Na-
mesto svobode in sreče, o kateri je
govorila Moskva, so odkrili kraj gro-
ze. 12.000 poljskih častnikov, zvezanih
na rokah in nogah, ubitih s strelom v
tlinik, je ležalo v skupnem grobu.

Strel v tlinik in množični grob to je
bila zahvala onim, ki so se izpostavili
za Anglijo in Ameriko, ki so mislili,
da morajo slediti priljubljenim ang-
liškimi obljubam, ki so bili tako neum-
ni, da so verjeli v pravljico o ang-
liški zaščiti malim narodom.

Ko se je Poljska v svojem samove-
ležju, nahujskana od zavetnikov dr-
žljive napasti Nemčijo in jo je v šestih
tednih nemška vojska porazila, je An-
glija pustila razbito Poljsko na cedilo.
Ne samo to, ko Anglija od poražene
Poljske ni mogla več pričakovati ni-
kakršne pomoči, je prepusila tudi
poljsko inteligenco njegovim časi, ono
inteligenco, ki se je bila popolnoma
predala službi vojnim namenom An-
glije in, ki je bila tako brezvestna, da
je poglajala poljski narod v prepad.

Zapuščena od Anglije, prodana Mos-
kvi in strel v tlinik, to je bila zahva-
la, ki sta jo požela Poljska in njena
vodilna plast ob koncu žaložre. Ko
sta Anglija in Moskva spoznali, da

trgovskih okraih občutno škodo, Nem-
ški lovci so s sodelovanjem protiletal-
skega topništva sestrelili 121 napada-
jočih letal.

Pri otoku Elbi so nemška prevozna
letala potopila neko sovražno brzo
topničarko, s strelji pa zažgala neko
drugo.

Nemško letalstvo je 18. t. m. po-
dnevi in ponoči uspešno napadalo po-
samezne cilje v južni Angliji, pred-
vsem v Londonu. Eno letalo se ni
vrnilo v svoje oporišče.

Uspešni protinapadi nemških čet ob Dnepru

Berlin, 17. okt. O bojih na vzhod-
nem bojišču poroča nemško vrhovno
poveljstvo:

Južno in severno od Melitopola so
bili sovražni poskusi prodora v proti-
napadih zavrnjeni. Jugovzhodno od
Kremenčuga se je boljševikom posre-
čilo ustvariti si mostišče. Tu se raz-
vijajo izredno hude in krvave borbe.
Sovražnik meče v boji neprestano no-
ve močne pehotne in tankovske od-
delke, ki jih podpira izredno močan
ogrenj topništva in množični od-
delki bojnih letal. Napadi, vdori in
protisunki so se ves dan menjavali in
so se tudi ponoči nadaljevale najbolj
srdite borbe. Nemško letalstvo z mo-
nimi skupinami bojnih letal posega v
besne borbe na tleh in uničuje oklep-
ne kolone, izhodišča in rezerve so-
vražnika. Bombardiranje in hud top-
niški ogenj povzročata boljševikom
hude izgube orožja in vojnih potreb-
ščin.

Na obeh straneh Kijeva sovražnik
še zmerom besno napada, vendar pa
kljub mnogostevilnim tankom in mo-
ni pripravi s topniškim ognjem ni
mogel doseči svojega cilja. Nemške če-
te so v protisunkih razbile strajane
množice napadalev in z žilavimi od-

sta razkrinkani, sta se zatekli k laži.
Anglija je molčala. Moskva pa je ozna-
čevala s čisto židovsko lažnivostjo, da
gre v primeru množičnega morišča za
»razsodovinska izklopavanja«. Na te-
melju pričevani, zapisnikov in foto-
grafij pa so nemške vojaške oblasti
skupaj z najpovplivnejšimi tujezemskimi
novinarji ter odposlanci vse Evrope,
med katerimi je bila mednarodna
zdravniška komisija, ter skupaj s tu-
jezemskimi sodnimi medicinci doka-
zala, da gre tu za 12.000 poljskih čast-
nikov, ki so jih boljševiški krvniki
»likvidirali«. Že do 4. junija 1943, so
mogli identificirati 143 trupel, ki so
jih izkopali iz katinških skupnih gro-
bov; imena umorilcev so ugotovili iz
njihovih legitimacij in pisem, najde-
nih pri njih.

Anglija in Moskva sta se izvijali
pod težo bremenitvega dokaznega gra-
diva in ko je poljska begunska vlada
v Londonu z generalom Sikorskim na
čelu sprico strahotnega zločina pri-
znala, da zdaj razume mnogo stvari,
ki so ji bile dotlej zagotne in da
zdaj ve, zakaj uradniki GPU poljskih
odposlancev niso peljali k množičnim
grobovom v Katin, ker bi jim sicer
moral povedati, da tu ležijo oni, ki jih
poljska vlada išče, je prišlo k Angli-
ji na povelje Moskve takol na po-
moč in nekega dne so bila usta ob-
ložnik zamašena. Sikorski se je po-
nesrečil. London je šele tedaj izdal
uradno poročilo o preiskavi letalske
»nesreče« poljskega begunskega gene-
rala Sikorskega. Baže so ugotovili, da
je padec pripisati slabemu delovanju
vzroka za višinsko krnilo. Letalo Si-
korskega se na ta način ni dalo več
krmariti.

Ali mislilo v Londonu, da bodo s
tem poročilom razpršili sum in kriv-
do umora nad neprijetnim obtožbe-
liem Sikorskim? Anglija tega ne bo
mogla utajiti, kakor se tudi Moskvi
nikoli ne bo posrečilo skriti nečlove-
ških metod svojih židovsko-boljšev-
skih krvnikov v katinškem gozdu. Do-
kazilne slike, ki so jih objavili naši
dnevnik, razložno podpirajo sadi-
zem Stalinovih rabljev, ki so se v svo-
ji krvoločnosti znesli nad nezaščite-
nimi žrtvami. Če gledamo slike po-
moriščev poljskih častnikov v množič-
nih grobovih v Katinu, se spomnimo
vseh podlosti, ki so jih zagrešili v na-
ši domovini poletajoči se razbojniki.
Njihovi ostudni zločini storjeni nad
nezaščitenimi poštenimi ljudmi izda-
jo isti zverinski način in pričajo o
enakem in istem povelju: o povelju
Moskve.

Kdor bi se hotel nasproti Moskvi
igrati z mislijo velikega slovenskega
brata, ki ljubi Slovenec, bi se brez-
pogovorno predal rdečim rabljem ter bi
se podlo in izdajalsko pregrešil nad
našim slovenskim ljudstvom. Moskva

prinaša samo pogubo in bi brezobzir-
no zatrla vsako samobitno življenje,
naj gre za ta ali za drugi narod. V
dokaz na mslužijo Estonija, Latvija in
Litva kakor tudi finko ozemlje, ki je
bilo nekoč pod boljševiškim gospod-
stvom.

Zanašati se na Anglo-Američane, bi
bilo takisto pogubno. Že danes lahko
rečemo vsakomur: Zabloda bi bila
kratka, kes pa dolg! Anglija in Ame-
rika sta v svojih diplomatskih pogaja-
njih že zapetili predačo Evrope boljš-
evizmu. Celotni tedaj, če bi demokraci-
je danes navedle to hudo napako, ki
so jo storile, bi ne imele dovolj moči,
da bi jo popravile. Moskva je najavila
svojo zahtevo po vsej Evropi in Mos-
kva bi se ne ustavila niti ob Balti-
ku niti ob Črnem morju ali v Podo-
navju ali ob Bosporju ali ob Jadran-
skem morju. Bilo bi naivno misliti, da
bi se Anglija ali Amerika v danem
trenutku lahko vojsko uprla Moskvi.
Edina obramba Evrope proti Sovjetski
zvezi je iekleni jez nemške vojske.
Če bi tega jez ne bilo, bi na-
stopil konec Evrope. To moramo imeti
vedno pred očmi, saj smo lahko pre-
pričani, da bi se današnja sovjetska
grožnja izpremenila v strahovit kol
in popolno uničenje, kakršnega člove-
štvo doslej ni poznalo.

Na strani velike nemške države in
v njeni varni zaščiti se hočemo boriti
v naši domovini v odkritem boju
proti plačancem in odposlancem Mos-
kve, proti razbojnikom ter s tem
proti boljševiški nevarnosti do zad-
njega. S tem bomo najboljše in naj-
primernejše odgovorili prozorni sovr-
žni agitaciji, ako bomo pokazali pošte-
no zadržanje in mišljenje nasproti
nemški državi. Nemčija je edina, ki
nam je dala edinstveno priložnost. Za
to ugodnost smo ji hvaležni s tem, da
s poštenim hotenjem, s pogumnim pri-
znanjem in v delanju sodelujemo pri
obnovi Evrope. Tako je našemu na-
rodu s podporo Nemčije in z našim
sodelovanjem zagotovljeno mesto, ki
jamči nam vsem srečno bodočnost.

Se v zadnjih dneh smo videli, s
kako silo toke nemški meč po svo-
jih sovražnikih. V nekoliko tednih je
nemška vojska, začeti z našo pokra-
jino preko Gorice, vse Istre in dalje,
razbila boljševiške tolpe. Samo v Istri
je bilo v bojih ubitih 5216 boljševikov,
7328 pa ujetih. Na stoltno jih je odlo-
žilo orožje ali pa se vrnilo domov. To
je uspeh, ki ga v preteklosti nikoli
nismo bili vajeni in ki si ga nikoli
tudi nismo mogli nadejati. To delstvo
pa je tudi zadostna podlaga, da lahko
z zaupanjem zidamo na moč Nemčije
in njenih zaveznikov. Vemo, da ima
odločitev v svojih rokah velika nem-
ška država, ki si je ustvarila vse po-
goje za zagotovitev nemške zmage.

A. M.

Ustanovitev oblasti Vrhovnega komisarja na operacijskem ozemlju »Jadransko Primorje«

Na operacijskem ozemlju »Jadransko Primorje«, ki ga tvorijo
pokrajine Trst, Ljubljana, Gorica, Furlanija,
Istrija in Kvarner vključno s pripojenimi področji
Sušaka, Bakra, Čabra, Kastva in Krka je Gauleiter
in državni namestnik dr. Rainer prevzel celotno civilno in
javno oblast kot vrhovni komisar na operacij-
skem ozemlju »Jadransko Primorje«.

Vsa oblast in javni uradi tega področja so podrejeni vrhov-
nemu komisarju.

Vsa civilna oblast, ki jo je do sedaj izvajala nemška oboro-
žena sila, je prešla na urade Vrhovnega komisarja.

Maršal Badoglio napovedal Nemčiji vojno

Berlin, 14. okt. Reuter sporoča, da
je izdajalec Badoglio »po ukazi ita-
lijskega kralja napovedal Nemčiji
vojno. Vlade Velike Britanije, USA
in Sovjetske zveze so to odločitev
»sprejele«. Istočasno pa izjavljajo vse
tri vlade, da priznavajo Badogliovo
vlado še vedno samo začasno. Uradno
izrečno podpirajo, da s »sobojevan-
jem« nastali novi odnosi z izdajalsko
Badogliovo vlado, ne bodo imeli nika-
kega vpliva na pred kratkim podpisa-
ne mirovne pogoje, ki zahtevajo, da
Italija z vsemi silami podpre napore
zaveznikov. Glede na to, da se seda-
nje razmere ne bodo prav nič izpre-
menile, priznavajo z angloameriške
strani, da je vsa takol imenovana »voj-
na napoved« le propagandni mane-
ver, ki ponovno jasno kaže moralno pod-
lost izdajalca Badoglija.

Badoglio je s svojo »vojno nape-
vedjo« znova dokazal, da je zgolj še
orodje angloameriških vojnih zločin-
cev. Svoji izdaji pa poslavila s tem
krono na glavo. Tudi med sovražniki
se nihče več ne ozira na to kreaturo,
ki nikakor ni več upravičena govoriti
v imenu italijanskega naroda. Egar
odgovorni del je danes v taboru faš-
istske republikanske stranke.

Odločitev je padla

Torkov »Slovenec« je priobčil
pod gornjim naslovom uvodnik, ki
ga zaradi aktualnosti tudi mi v to-
lobo ponatiskujemo.

Vsem onim, ki imajo vest, ki niso
moramo razkrojeni in ki Slovenec
in Sloveniji žele dobro, je bilo že za-
dosti povedano, kako, kdaj in kod je
treba iti. Da, to smo pokazali ne samo
z besedo in tiskom, temveč tudi z živo
sliko, z nastopom vsega onega, kar je
pozitivnega in konstruktivnega. Po-
sledice se že čutijo in odražajo v slo-
venskem življenju.

Pot iz krvi, iz mraka in iz zmeč-
njave, pot k svobodi in k vsem na-
kazana. Domobranci in nemška vojs-
ka so nam poročila, da za narod edi-
no odločilo pot.

Tudi odločitev je že padla: ali z na-
mi ali proti nam. Druge poti ni! Na-
stopamo javno in odkrito in pozivamo
tudi vse druge, da store isto. Prihu-
ljena in podla borba izkazuje hrabro
in vredno človeka. Te borbe mi ne po-
znamo. Padla bo po vseh onih, ki so
je oprijeli.

Med domobranci se je že javila
mladina. Sledili so jim aktivni in re-
zervni častniki in podčastniki. Ti v
nekoliko manjšem odzivu, čeprav jim
gre v zvezi z našim domobrantom
posebna pažnja, zakaj končno so ven-
dar sestavni del našega naroda, naše
inteligence, v nekem oziru bi mogli
če reči: naši izbrani sinovi! — Lepo
jih je videti, kako ob petkih in sveč-
nih vase zaprti, zdolgočasni in ne-
pristopni stoje pred »Bato«, se spre-
hlajajo po promenah, sestajajo v Tivo-
liju ali bulijo skozi okna »Emonec«
in spremljajo vse mimoidoče s svojimi
čudnimi in smešnimi pogledi. Niso vsi
sledili onim, ki so že na delu, onim,
ki gredo v skladu z resničnostjo in
duhom časa, ki niso hoteli ostati »ob
strani«. Namesto dela izražajo o tem
in onem svoja visoka mišljenja!

Odločitev je padla za vsakega! —
Vsi taki, ki se drže za roke in se
delajo junake, v resnici pa drhtijo od
strahu zase in za svojo usodo zavoljo
nečesa negotovega, vsi taki so v Ne-
dičevi Srbiji že davno dobili zelo po-
ceni nauk... Pri nas bomo videli...
Zakaj kritizirati, klevetati in obsolati
zase vsak bedak — in vsak bedak to
tudi dela — toda malo je izdelanih in
izoblikovanih značajev, ki namesto
tega kažejo sivega inteligentnega
tvornega duha in se odlikujejo kot
koristni činitelji zase, okolice in na-
rod v katerem živijo.

Niso mirni časi, ko so lahko mnogi
igrali Don Juane in obenem ali zara-
di tradicije ali zveze, protekcije in
celo korupcije čakali čin, imenovanje
in položaj. Ne, ne! Vojna je, ki od
vseh in vsakega zahteva resničnega
duševnega in telesnega napora, iz-
najdljivosti in inteligence! Cin, po-
ložaj in pisane kvalifikacije pomenijo
samo toliko, kolikor se oni ki jih ima
ali nosi, izkaže s svojim delom, tru-
dom, sposobnostjo in dobro voljo. Tu-
di v bodoče bo samo to vprašanje
odločilno!

Odločitev je padla! — Ne iščemo
naslovov, ne činov, ne pokroviteljev,
ampak dobrotnike našega naroda
iščemo, pa čeprav so brez činov. Čine
in odlikovanja jim bo dal narod!
Vodje mu bodo oni, ki so se v naj-
težjih časih izkazali s svojo odlo-
čnostjo, nesebičnostjo, iznajdljivostjo in
inteligenco! Vsi, ki se špekulirajo,
zapravljajo si to! Vsi oni »gotovani-
ki« mislijo visoko vojaško, taktično-
strategijsko ali spekulativno-politično,
da je najpametnejše stati ob strani
in biti nevtralen, da se tako ne bi ni-
komur zameril in da bodo tako samo
s sigurnostjo pričakali čas, da bi na-
daljevali svojo kariero, bodo videli,
kako se jim bodo njihove lažje znova
razbile ob klisurah stvarnosti! Videli
bodo, da na tej poti ne bodo našli
streljavnice, ki bi jih obvaroval vseh
njihovih skrbi in nevarnosti!

Vsi oni, ki že imajo vsa mogoča
potrdila o vseh možnih in nemožnih
»neozdravljivih boleznih« vsi oni, ki
imajo delavske knjižice in polne liste
za vse smeri: vsi oni ki jim je mama,
gospa soproga ali gđ. zaročenka ro-
kla, da jih ne želi videti med domo-
branci: vsi oni, izpred »Batec«, iz
»Emonec« in s promenah, ki so »za-
posleni« v raznih tovarnah, podjetjih
in uradih, vsi naj vedo, da je odlo-
čitev že padla! Vse to njihovo posku-
šano izbegavanje je samo strel v ve-
ter, udarec v prazno in paroksizem,
ki ne more večno trajati!

V novem duhu časa, v novi dobi in
položaju mora biti postavljena vsaka
stvar na svoje pravo mesto! Vsakdo
se mora prijeti — in to resno prijeti
— svojo poziva v kakršni koli obli-
ki! Polovičarstvo, dvoličnost in pod-
zemno rovarjenje ne more biti, ne
sme biti, in tudi ne bo mogoče!

Kdor odobrava in brani zločince, se
ne bo mogel izmuzniti v seni ni-
kakšne protekcije ali položaja odgo-
vornosti, ki jo je s tem prevzel nase!
Ta odgovornost pa je velika, pa naj-
z zločinci neposredno sodeluje ali
odobrava njihovo delo z najboljši ne-
vtralno nevtralsnostjo!

Nadaljevanje na 2. strani spodaj.

Naraščajoča moč nemške letalske obrambe

Izredno visok odstotek severnoameriških bombnikov, sestreljenih pri terorističnem napadu na Schweinfurt

Berlin, 15. okt. V četrtek so pridale naše letalske obrambne moči k vrsti uspehov naših letalsko-obrambnih sil pri terorističnih napadih angleško-ameriških bombnikov na nemško ozemlje v zadnjih dneh in nočeh pri napadu na mesto Schweinfurt ponovno dokaz o stalno rastoči nemški obrambni moči. Visok odstotek sestreljenih sovražnih letal daje za domovino kaj pomirljivo, za sovražnika pa kaj prestrašujočo sliko naše moči in možnosti, ki so nemški letalski obrambi na razpolago in ki bodo še bolj izražene ter tako z vedno naraščajočo močjo predstavljale dobro obrambo domovine.

Jate bombnikov, ki so malo pred poldnevom odleteli z Anglije k terorističnemu napadu, so tako pretehtale vsa pota doleta in odleta, da so bile popolnoma preprečene, da bodo dopele na cilj. Za zavrnika so si hočele pridobiti vreme in zato so prelozile uro poleta na zasedeno zahodno področje za celo uro. Mislele so si pač, da jim bodo nizko ležeči oblaki in megla omogočili izmuzniti se skozi prvo močno zračno obrambno črto na kanalski obali ali pa le-to predreti. Vendar jim to ni uspelo. Jate bombnikov so priletele z različnih strani, da bi razbile eventualne oddelke nemških lovcev. Zahodno od Rene pa so že naletele na močne nemške lovske sile, ki so se takoj spustile v boj.

Od tega trenutka naprej niso nemški lovci več pustili niti minute sovražnih jat. V vedno novih napadih so naskakovali nemški lovci sovražnika. Za po prvih napadih so sestrelili prve štirimotornike, dočim se jih je več težko poškodovanih moralo po-časi vrniti.

Glavina pa je letela naprej vendar je naši lovci niso pustili na miru. Sovražnik se ponovno srine in s strnjenim strojnimi in topovskim ognjem ustvari takšno obrambo da bi jo le skrajno lučstvo in popolno zaupanje v lastno znanje in v bojno moč

letal lahko premagalo. Vendar so se kljub temu vrgli lovci z drznim junaštvom na napadalce. Streljalo in meče nad bombniki bombe in z vriskami naznanjajo, da so znova sestrelili kak teroristični bombnik.

Na položajih lovskih letalcev vlada vročina delavnosti. V tem ozračju prihajanja in odpošiljanja poročil, povelj, navodil, podatkov o številu napadalcev itd. prevladuje poveljnikov glas. On vodi svoje jate in daje navodila in opazovanja bližnjim letalščem.

Letalska bitka, ki se vleče sedaj že preko prostornih področij, divja dalje. Napadajoče sovražne jate letijo sedaj, ko so dosegle svoj cilj in izvedle teroristični napad na mesto Schweinfurt, v široki fronti nazaj. Toda tudi sedaj niso niti trenutek varne pred našimi lovci. Že upajo, da so po dosegu meje zasedenih ozemelj na varnem, toda nove in sveže moči naših lovcev se vržejo na teroristične bombnike. Že razredčene vrste štirimotornikov se še bolj redčijo. Goreče razvaline letal padajo na zemljo. Padalo poleg padala visj v zraku.

Ko se letalska bitka, ki se je bojevala dolge ure, končuje, kače mnogi ostanki sestreljenih sovražnih letal na poljih in v gozdovih jugozahodne Nemčije in zasedenih zahodnih ozemljih vso trdoto boja in velik uspeh naših letalsko-obrambnih sil. Naj se sovražni reklamirani junaši še tako širokoustijo in se ponasajo z uspehi terorističnih napadov na nemška mesta ali pa govorijo o neravnosti svojih štirimotornikov, vendar pa jih nemški lovci s svojim premočnim znanjem in s svojo hrabrostjo ter z zaupanjem v bojno moč svojih letal že prekašajo. Visoko število sestreljenih letal tekom enega samega popoldneva pa že samo dovolj jasno govori, da z vsakim dnem narašča moč naše zračne obrambe. — Vojni poročevalec Hans Herbert Hirsch.

Uspehi nemškega letalstva

Berlin, 11. okt. Feldmaršal Milch je objavil le nekaj števk o prispevku nemškega letalstva v sedanjih vojni. Toda te številke so tako visoke, da skoraj presegajo naše predstave.

Težko je najti primeru za strašno točo jekla, obseženo v doslej zmetanih 35 milijonih ton bomb. Kako gigantno delo so opravila nemška letala, na se vsaj malo vidi iz naslednje primerke: Angleži se pri svoji propagandi hvalijo, da so do jeseni leta 1943 zmetali na nemška mesta, kulturne spomenike in naselja 119.000 ton bomb. To število je nedvomno zelo pretirano. Toda če ga kljub temu vzamemo za osnovo našega računa, bomo videli še velikansko razliko v primeri z nemškimi številkami. Recimo, da je bilo zmetanih 35 milijonov nemških bomb le majhnega kalibra, recimo povprečno po 250 kg, kar bo nanese še vedno 9 milijonov ton, torej več kakor 75-krat toliko, kakor angleški tovor. Za ta groba predstava kaže, kako neumorno se udeležuje nemško letalstvo, ki je zadalo in zadala sovražniku najtežje rane na mnogih bojiščih.

Lažje je predočiti izgubo sovražnega ladstva, ki jo je povzročilo nemško letalstvo. Nemška letala so potopila 6 milijonov ton, poškodovala na 12,9 milijonov ton, torej toliko ljudi, kolikor jih je Anglija imela, ko je stopila v sedanjo vojno. Zlasti v Sredozemlju je nemško letalstvo od julija 1943, doseglo velike uspehe, saj je samo potopilo skoraj na milijon ton ladstva.

Število 61.000 sestreljenih sovražnih letal pa nam končno kaže, kako velikanski uspeh proti sovražnim letalskim silam je dosegla nemška obramba. Sovjeti so v tem številu udeleženi sami s 45.000 stroji. Večina ostalih sestreljenih letal odpade na Angleže in Američane. Njihove izgube so razmeroma še večje, ker gre za zelo drage štirimotorne bombnike.

Poročilo feldmaršala Milcha pa se ne omejuje zgolj na naštevane in opisovanje tega izrednega dela v preteklih štirih letih, marveč nakazuje tudi bodoče naloge nemških letalskih sil. Mogoče doseči še niče od Angležev in Američanov ni močnice čutil učinkov feldmaršalovih besed o posebnih ozirih na nočne lovce pri izdelovanju nemških letal. Vse anglo-ameriške letalske izgube, ki spadajo le še v začetek te nove dobe, govorijo dovolj jasno.

Poseben pomen imajo tudi brez dvoma sicer kratke, toda pomenljive besede feldmaršala Milcha o tehnični sposobnosti nemškega orožja in o kakovosti nemških letal. Čeprav se ni prišel čas, govoriti o podrobnostih tega važnega napredka, nam vendar Milcheve besede že jasno kažejo, da nemško letalstvo pozna načrt za bodočnost in jasno vidi pred seboj pot do zmage.

Zatemnitev od 18. do 6.

Temu odgovarjajoče bo plačilo veliko, toda zasluženo! Bili mišen opazovalec drame, ki jo je začel nad našim narodom mednarodni opazovalec naše bede in pogažanja najosnovnejših človeških pravic, pomeni isto kot bili zločinski soudeleženci!

Odločitev pa je padla! Vsem plačilo po zasluženi! —

Kanetan — domobranec.

Izjalovljeni sovjetski napadi pri Smolensku

Berlin, 18. okt. V srednjem odseku vzhodnega bojišča so nadaljevali bojiševiki 17. oktobra severno od Černogova svoja prizadevanja, da bi prebili nemško obrambno črto. V izmenjavah se napadih pa so bili odbiti in so izubili 12 oklepnikov, Saška 134. pehotna divizija pod vodstvom generalnega poročnika Schuetterja je izvajala severno-vzhodno od Gomla velik obrambni uspeh. Na tem področju je uspelo pred nekaj dnevi trem strelskim divizijam napadajočega sovražnika, podprtim s težkim topniškim ognjem in s številnimi letali. Vdreti na tri kilometre široki črti v nemško bojni črto. S pogumnimi protinapadi je bilo uspelo hrabrim grenadirjem, da so obupno se braneče boljševike vrgli v boj na nož nazaj, obkolili del sovražnih čet, ki so prodre, in vzpostavili staro glavno bojni črto.

Tudi zapadno od Smolenska, kjer je sovražnik kljub svojim hudim izgubam v prejšnjih dneh nadaljeval napade, so se nemške čete prav tako zvedno borile. Čeprav so podpirali boljševiki svoje pehoto s številnimi oklepniki, baterijami in bojnimi letali, so se vendar vsi sovražni napadi izločevali pred glavno bojni črto, v kolikor jih že ni razbil na izhodnih naš topniški ogenj in bombe stromo glavcev. V nekem odseku kjer je sovjetskim četam uspelo prodreti približno en kilometer globoko, so izvršili naši grenadirji in štirik protinapad, vrgli sovražnika nazaj in sestrelili 12 oklepnikov. V nekem drugem odseku pa sta prišli dve sovjetski bateriji, ki sta bili namenjeni na nove poskuse, v ognjeno območje baterije težkega protiletalskega topništva. Protiletalski topovi so z direktnimi zadetki uničili sovražne topove in mostove. Tako so se tudi šestega dne bitke zapadno od Smolenska izjalovili vedno novi poskusi prodora in je sovražnik utrpel močne izgube.

Živilske nakaznice za november

Živilske nakaznice za november. V sredo 20. oktobra so raznašalci mestnega preskrbovalnega urada začeli upravičencem na dom dostavljati živilske nakaznice za mesec november.

Spet poudarjamo, da je za dobivanje živilskih nakaznic upravičen samo oni, ki se res nahaja v Ljubljani. Tudi začasno odsotni nimajo prav nobene pravice do živilske nakaznice, ker jo bodo dobili v uradu mestnega preskrbovalnega urada v 1. nadstropju palače Bata, čim se vrnejo v Ljubljano. Še posebej pa opominjamo stranke, da so družinski glavari ali člani družine, ki bodo živilske nakaznice prevzeli in potrdili njih prejem, povsem odgovorni, da so člani, ki so zanje prevzeli živilske nakaznice, dejansko v Ljubljani.

Se posebej pa opozarjamo občinstvo na težke posledice, ki bodo zadele slehernega, kdor bi prevzel živilsko nakaznico za osebo, ki ni v Ljubljani. Za take osebe, ki se ne nahajajo v Ljubljani, mora družinski glavari ali člani družine, ki prevzema živilske nakaznice, nakaznico odsotne osebe vrniti dostavljalcu in to napisati v posebno rubriko seznama, ki je za to določena. Da je treba vsako vrnjeno nakaznico vpisati posebej, nato opozarjamo prebivalstvo s posebnim poudarkom ter opominjamo, naj pri vračanju kart natanko pazi, ker bo

vsak odgovoren za toliko kart, za kolikor je potrdil prejem. Če bi stranka živilsko nakaznico vrnila, tega pa ne bi vpisala niti sama niti raznašalec, je pač odgovorna za toliko nakaznic, kolikor jih je v seznamu napisanih.

Obenem z navadnimi živilskimi nakaznicami pa bodo raznašalci dostavljali tudi nakaznice za krompir, vendar imajo pa do njih pravico samo oni, ki nimajo krompirja. Ne bodo pa dobili nakaznice za krompir pridelovalci krompirja in pa oni, ki so dobili dovolilnice za uvoz krompirja. Če bi navzile temu nakaznico za krompir dobila oseba, ki že ima krompir, mora nakaznico vrniti dostavljalcu in to napisati v tozadevno rubriko, poleg tega pa na zadnji strani nakaznice za krompir tudi še napisati, koliko ima krompirja, in to potrditi z lastnorodnim podpisom.

Pokrajinski prehranjevalni zavod sporoča, da si lahko potrošniki od 19. do 22. oktobra nabavijo proti odvzemu odrezka št. 904 navadne živilske nakaznice, izdane od Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani, kol prvi obrok 1 kilo krompirja in sicer pri naslednjih trgovcih: Konzumno društvo, Vič, Kmetijska družba, Novi trg 3. Nabavljala zadruga državnih uslužbencev, Vodnikov trg, A. Šarabon, Zaloška cesta 19, Nabavljala zadruga državnih železničarjev, Cesta Soske divizije, Gospodarska zadruga, Trševca cesta 29, I. delavske konzumno društvo, Kongresni trg 2, Gregor in Co., Bleiweisova 15, Jelčič Ivan, Emonska 1, Nicklsbacher, Pražakova. Pravico do nabave navedenega obroka imajo samo oni potrošniki, ki nimajo nič krompirja. Zaradi tega opozarja Prevod vse pridelovalce, kakor tudi one, ki so si krompir nabavili z dovolilnico ali brez nje, nadalje one, ki so prejeli spomladni semenski krompir, da jim gornji obrok ne pripada, ker ima Prevod podatke o vseh zalozh. Neupravičenci bodo morali pri dodelitvi živilskih nakaznic za prihodnji mesec vrniti raznašalcu odrezek št. 904. Kdor bi kršil gornja navodila, bo najstrože kaznovan.

Šef pokrajinske uprave v Ljubljani, predsednik general Leon Rupnik je izdal na vsa državna oblastva in ustanove v Ljubljanski pokrajini ter na vse urade in ustanove pod državnim nadzorstvom odredbo, na podlagi katere so vsi domobranci prostovolci, ki so v državni ali javni službi, od dne vstopa v eno izmed domobrantskih enot pa vse do uveljavitve uredbe o slovenskem domobranstvu na plačanem dopustu. Vsi dosedajni prejemki jim pripadajo v polni meri.

Pokrajinska uprava v Ljubljani poziva vse urade, ustanove in poedine, pri katerih so italijanski častniki, uradniki ali drugi uslužbeni pri odhodu iz Ljubljane oddati v hrambo svojo prilago in drugo imovino, da takoj prijavijo nemo (Einsatzkommando der Sipo und des Sicherheitsdienstes) v Ljubljani, Pucetičeva ulica, tam kjer je bilo prej poveljstvo karabinierjev, Kdor bi hotel kaj zatajiti, bo kaznovan. Pokrajinska uprava opozarja hkrati, da se bo stvar neogovila tudi po drugi poti.

Vsi potrošniki, ki se niso dobili koruzne moke na odrezek št. 11 in 12 navadne koruzne moke, so lahko dobe, dokler še traja zaloga, pri naslednjih trgovcih: Gospodarska zadruga, Trševca cesta 29, Globevnik Ivan, Frančiškanska ul. 4, Nabavna in prodajna zadruga mestnih uslužbencev, Nabavna in prodajna zadruga uslužbencev drž. železnice, Kačar Franc, Vodačkova 57, Medved Ivanka, Zaloška cesta 7, Mendinger Stefan, Smarčinska cesta, Vrtačnik Alojzija, Tržaška cesta 19, Zorman Janez, Stari trg 32, Hkrati opozarjamo potrošnike, da morajo kupovati živila zmerom samo pri svojem trgovcu. Izjeme so dovoljene le v izrednih primerih, ki jih določa Prevod, in je za določeno blago, kakor je v tem primeru koruzna moka.

Moko na odrezek št. 23 do 31 oktobrske živilske nakaznice bodo dobili potrošniki pri svojih trgovcih. Za vsak dan bodo dobili 124 gramov moke, in sicer polovico pšenične, eno četrtino ržene in eno četrtino ječmenove moke. Dalje bo dobil vsak po 1 del olja na odrezek št. 17 do 24. Od 22. oktobra dalje prejme vsak potrošnik pri svojem trgovcu na odrezek št. 912 po 15 dek marmelade.

Uprava policije poziva vse osebe, ki so vložile pred 8. septembrom 1943 pri bivši kvesturi prošnje za polne liste in polne dovolilnice, da do 23. oktobra 1943 dvignejo priložene liste na upravi policije v sobi št. 35, III. nadstropje. Na poznejše zahteve se uprava policije ne bo ozirala.

Vsi lastniki hiš, ki imajo iz katerega koli vzroka prazna stanovanja ali lokale, jih morajo v smislu čl. 40 zakona o neposrednih davkih v teku štrajnatih dni po izpraznitvi prijaviti. Kdor ne bo vložil prijave v praviem roku, mu bo odpisana zgradbina zaradi praznega stanovanja ali lokalne šele od dne, ko bo davčna uprava prejela prijavo. Pajavo je treba spisati na takšen papir za 6 lir in jo oddati pri davčni upravi v Ljubljani.

Čevljarji, ki izdelujejo na pol nove čevlje, morajo zanje odvzeti prav toliko točk oblačne nakaznice kakor za nove čevlje. Točke morajo potem predložiti Pokrajinskemu gospodarskemu svetu takrat, ko predložijo knjižice za nabavo usnja, da se jim vpiše tudi to novo nakazilo. Oni, ki ne bodo odvzeli za pol nove čevlje ustrezajočega števila točk, ne bodo dobili nakazila za novo usnje.

Hišne starešine protiletalske zaštite z izkaznicami št. 600 do 1200 naj pridejo na obvezni sestanek ki bo v četrtek 21. t. m. ob 16. uri v Frančiškanski dvorani. Teža sestanka naj

se udeležijo tudi zamudniki prve skupine, t. j. hišni starešine z izkaznicami od 1 do 600.

Slovenski Rdeči križ poroča, da naj se zglasijo v skladišču v Kolnikovi ulici št. 16 od 18. t. m. dalje vse osebe, ki so oddale pakete za odpošiljatelje iz naslednjih občin: Videm-Dobrepolje, Ortnek, Turjak, Ribnica, Struge, Hinje, Rob, Rašica, Sodražica, Loški potok, Prigonica, Dolenja vas, Kočevje, Banjaloka, Breg pri Kočevju.

Uprava splošne bolnice vabi vse osebe obolega spola v starosti od 20 do 50 let, ki mislijo, da so sposobne za dajanje krvi, naj se javijo vsak ponedeljek med 9. in 11. uro na I. kir. oddelku, da jim preiščejo kri. Vsakdo naj prinese s seboj 2 slike za legitimacijo. Honorar za oddajanje krvi se je povišal. Poleg tega dobi vsak dajalec prvi tudi dodatno živilsko nakaznico za kruh in meso.

Davčna uprava za mesto Ljubljana objavlja, da se morajo dne 1. oktobra 1943 za IV. četrtletje zapadli davki plačati do 15. novembra t. j. V pošte priidejo te davčne vrste: zgradbina, pridobitna, rentna, družbeni davek, davek za neoznežene osebe in pavšalni davek na poslovnih promet. Drugi polletni obrok zemljarine na dospe in zpaade v plačilo dne 1. nov. t. j.

Slovenski Rdeči križ poizveduje za vojnimi ujetniki, civilnimi interniranci, konfiniranci in kaznjenci ter za civilnimi osebami. Za vsakega pogrešanca je treba v pisarni Rdečega križa na Gosposvetski cesti 2 predložiti točne podatke, in sicer ime in priimek, rojstni datum, očetovo ime, zadnji točni naslov in vse ostale olajševalne podatke. Vsak poizvedovalec mora oddati tudi svoj točni naslov z navedbo sorodstvenega razmerja do pogrešanca. Prav tako tudi v pisarni Slovenskega Rdečega križa predpisani obrazci, ki ga mora točno in čisto izpolniti s črnilom ali pisalnim strojem. Nepismenim izpolni prijavo pisarno. Pristojbica za celotno poizvedbo znaša 1 lro. Kdor želi pisati ali sporočiti svojem izven naše pokrajine osebe ali družinske vesti in mu je naslov prejemanika znan, dobi v pisarni Rdečega križa mednarodni obrazec za eno lro, ki ga mora izpolniti s črnilom ali pisalnim strojem. Sporočilo sme obstajati samo iz 25 besed strogo družinskega značaja. Odgovor na tako sporočilo se dostavi odpošiljatelju na istem obrazcu tudi po pošti. Za dopisovanje z vojnimi ujetniki in civilnimi interniranci ima Rdeči križ posebno pismo po 20 centesimov. Poizvedovalni oddelek posluje vsak delavnik od 8. do 12. ure.

Mestno poglavarstvo opominja vse osebe moške in ženske, ki so vložile prošnje za nove osebne izkaznice, naj sami pridejo čimprej po izkaznice v predpob št. 44 na magistrat v I. nadstropje nad trgovino mestne elektrarne. Vse osebne izkaznice, za katere so bile prošnje že vložene, so že pripravljene.

Večerni vlak, ki je odhajal iz Ljubljane proti Postojni ob 18.15, odhaja od 10. t. m. dalje ob 17.30.

Visoke šole za socialne vede so pretekli teden odprli v finski prestolnici. V njej se bo izobraževali naraščaj za občinske uprave in socialno skrbstvo.

Brezplačen pesek za zaščito pred požari je pripravilo ljubljansko mestno poglavarstvo ob cestah in ulicah. Ljudje naj si z ním pomagajo pri požarih, ki bi izbruhili ob morebitnih letalskih napadih. Kdor bi la brezplačni pesek uporabljal v kakršne koli druge namene, bo strogo kaznovan.

Vojne lokomotive v serijah, grajene v Nemčiji, so se zelo dobro obnesle. Ne samo da pomembno prihranek delovnih moči in materiala, tudi bolj ekonomične so kakor stare lokomotive in dosežejo vse večje uspehe v hitrosti. Delovni čas za izdelavo lokomotiv se je skrajšal za 20%, pri materialu so pa prihranili 20% železa, 93% bakra in 92% čina.

Razdeljevanje in prevoz drv in oglja: Združene trgovce in Združene industrije in obrtnike naj opozorita svoje člane, da določita nabavo z dne 2. septembra 1942 št. 170 s predpisi o proizvodnji, razdeljevanju in porabi lesnega oglja in drv še zmerom v celoti veljajo. Še zmerom je treba vestno upoštevati omenjene navedbe, zlasti glede nakazil, prevoza in nakupa, bodisi v industrijske ali zasebne namene. Prevoz drv, ki jih pridobivamo iz pokrajine in so namenjeni za mesto Ljubljano, mora dovoliti poveljstvo gozdne milice, za okolice mesta Ljubljane pa izdaja ta dovoljenja mestni magistrat.

25.000 vajencev in vajenk je letos na Hrvaškem izkoristilo tri tedne dopusta, ki jim ga določa novi hrvaški zakon o vajencih.

Podpisani sindikat trgovcev s kurivom obvešča p. n. potrošnike, da je trgovcem s kurivom pošla zaloga drv in da bodo morali, ko jim bo dodeljena nova zaloga, nadaljevati oddajo drv le na odrezek onega meseca, v katerem se bo dobava izvršila. V sled oblastvene odredbe bodo prav tako morali, dokler bo obstajala omejitev v dobavi, vsi trgovci s kurivom, brez izjeme, deliti potrošnikom tudi premog le na en odrezek.

Sindikat trgovcev s kurivom.

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

Ženska delovna služba v Nemčiji se razvija po določenem redu. Doslej je bil vpoklican del letnika 1925, zdaj pa pride na vrsto ostali del istega letnika. Izvzete so samo poročene žene, vdove in ločence, pa dekleta, ki so 15. avgusta že imela delavsko knjižico.

Uran čaj

aromatična čajna mešanica, vsebina in kakovost tekme ruskemu čaju. Pokusite ga.

Obvestilo »Prevoda«

Poziv trgovcem, zadrugam in pokoni!

Stalno prihajajo pritožbe o nepravilnostih pri razdeljevanju racionalnih živil. Da se to prepreči, dajemo naslednja navodila: Trgovci in potrošniki naj vedno pazljivo prečitajo vsa navodila in pozive, ki jih objavljamo v časopisju in naj se po njih točno ravnavajo.

Ponavljamo, da v Ljubljani veljajo le živilske nakaznice, ki jih izda Mestno poglavarstvo. Živila se sme dajati le strankam, ki predeže tudi glavno izkaznico, ter odrezke odrezke žele prileže. Če odrezani odrezki torej niso veljavni.

Na posamezne odrezke je izdajati le ona živila, do katerih upravičujejo odrezki nakaznic in ko so časovno razporejeni. V oktobru velja časovna omejitev le za moko in maslo. Za prvih 12 dni sta se smela prodajati krušna moka ali kruh le na odrezke s številko 1—10. Odrezka 11 in 12 veljata samo za koruzno moko. Za drugih 10 dni se deli kruh ali krušna moka na odrezke številke 13—22. Trgovci morajo prodajati pšenično ter rženo ali ječmenovo moko vedno samo v predpisnem razmerju. Vse to velja za navadne pa tudi za dodatne delavske živilske nakaznice.

Za prvi obrok maslo (1 del olja ali 10 dka trdih maslo) so bili določeni odrezki za maslo št. 1—8, za drugi obrok pa št. 9—16. Lastniki nakaznic brez teh odrezkov še niso upravičeni do nakupa masla.

Od časovne omejitve so izvzeti bolniški dodatki, za noseče žene in posebni boni.

Moko ali masloče na druge odrezke trgovci do nadaljnjega nikakor ne smejo izdajati, četudi jih imajo že zalogo.

Trgovci, ki imajo še koruzno moko na zalogi, naj z njo prestopijo proti odrezkom št. 11 in 12 tudi strankam onih trgovcev, ki je nimajo. Prav to velja za masloče.

Ko ne bo več reketantov za koruzno moko na odrezek št. 11 in 12, smejo dati trgovci, ako potrošnik to želi, tudi na odrezke, ki so že razporejeni za kruh oziroma krušno moko in to v običajnem razmerju, t. j. po 225 gr na dnevni odrezek.

Opozarjamo trgovce, da smejo postroji z racionalnim blagom samo s svojim stalnim strankam. Selitev odjemalcev od trgovca do trgovca povzroča nered v preskrbovanju. Izjeme veljajo samo za blago, za katero to Prevod izrecno odredi, kot v tem mesecu n. pr. za prvi obrok maslo ter za koruzno moko.

Trgovci se naj zaradi kazenskih posledic strogo držijo danih navodil. Onim, ki bi ne upoštevati odredb, bo Prevod namreč ustavlil nakazovanje racionalnih živil.

Slovenski Rdeči križ v Ljubljani obvešča slovensko javnost:

Z odlokom predsednika pokrajinske uprave je bil spet vzpostavljen Pokrajinski odbor Rdečega križa pod imenom Slovenski Rdeči križ. Vodstvo Slovenskega Rdečega križa je prevzel celotni stari odbor, ki je prevzel tudi vse liste naloge Rdečega križa, katere je opravil do svojega razpusta. — Slovenski Rdeči križ se dobro zaveda svoje naloge kot ustanova, ki mora služiti nepristransko vsem, posebno pa po volji prizidekati.

Glede na svoja omejena sredstva si je odbor SRK določil zaenkrat naslednje prvenstvene in glavne cilje:

1. V sedanjih dobi je Slovenskemu Rdečemu križu najnujnejša in najvažnejša naloga razporejanje, t. j. informacijska služba in delo za vrnitev bivših vojnih ujetnikov, internirancev, konfinirancev, zapornikov in pogrešancev v domovino. V ta namen vpiše Slovenski Rdeči križ obvezno poizvedovalno in informacijsko službo za vzpostavitev stikov med svojimi in pogrešanci v tujini. Za to delo postuje pri Slovenskem Rdečem križu poseben oddelek za skupne in posamezne poizvedbe. Kdor želi, da posreduje Slovenski Rdeči križ zanj, izpolni v pisni poseben listič vso v vseh potrebnih podatkih in morebitni kratki obvestili za naslovnika (največ do 25 besed).

V posebnih primerih poizveduje Slovenski Rdeči križ tudi potom družtev Rdečega križa v drugih državah in po Mednarodnem Rdečem križu.

2. Ravno tako važna naloga Slovenskega Rdečega križa je zbiranje prostovoljnih prispevkov v denarju, obleki, perilu, obutvi, potrebščinah za dojenčke in živilih za pomoč povratnikom. Obračamo se do usmiljenih src, ki imajo smisel za nestrno bližnjega, da nam pri našem delu pomagajo s tem, da oddajajo svoje darove v pisarni Slovenskega Rdečega križa na Gosposvetski cesti 2, ali pa sporoče v tel. pisarno, da jih pridejo zastopniki Slovenskega Rdečega križa prevzeti.

3. Slednje je neodoljiva naloga Slovenskega Rdečega križa da spet obnovi delo v sanitetni sekciji. Ta sekcija mora biti pripravljena in usposobljena za potrebe zdravstvene službe, ki ustrezno nastopi vsak čas. S svojočasnim razpustom odbora Rdečega križa se razpusti tudi vsi njegovi pomožni oddelki, vlasti organizacija samarijanov in bolnišnice. Danes je nujno, da se ti oddelki obnovijo in ofrje za aktualne naloge. Slovenski Rdeči križ bo pozval v bližnjih dneh svoje bližnje sodelavce in povabil tudi nove, da stopijo v vrste prostovoljnih so-trudnikov.

Pisarna Slovenskega Rdečega križa je odprta in na razpolago vsakomur brezplačno, povrtni je le izdatke za tiskovine. Pisarna Slovenskega Rdečega križa v Ljubljani posluje za stranke vsak dan razen nedel in praznikov in Gosposvetski cesti št. 2, dopoldne od 8.—12. ure.

Osebnosti

UMRLI SO:

V Ljubljani: Ivan Vrtačnik, pekovski mojster; Aleksander Wisnik, trgovski zastopnik; 70 letna Judita Medvedova, trgovčeva vdova; 72 letna Ivana Svetličeva, delavčica v pok.; 44 letna Frančiška Čevca; 43 letna Ana Votova; Ivana Lesjakova, vdova po posthumu uslužbencu; Josipina Krašnova, vdova po ar. uslužbencu; 59 letna Anja Semetova; 58 letni Frane Kos, hranilni uradnik v pok.

Na Pold pri Štepanju vsi: Ivan Kregar, nov. inženir; Leopoldina Heričeva.

V Savi pri Litiji: 68 letna Leopold Brda, posestnik in gostilničar.

Naše sožalje!

Listek „Družinskega tednika“

Pekel pri Straitsvillu

Poročajo, da bodo spet poskusili pogasiti doslej nepremagljivi požar, ki divja že od leta 1884. v Hockingtalu v ameriški državi Ohio. Že skoraj osemdeset let gore premogovniki v bližini New-Straitsvillu, ne da bi bilo mogoče ta ogromni požar pogasiti ali omejiti. Leta 1884. so stavarji pri slavi spustili v neki premogovnik voz, poln gorečega premoga. Premogovni sloji so se vneli in na mah se je podzemeljski požar razvil v več kot dvajset kilometrov obsegujočo gorečo morje. Vsi poskusi, da bi požar pogasili, ali pa vsaj omejili, so se izjalovili; doslej je zgorelo že za 350 milijonov švicarskih frankov najboljšega premoga. Razen tega so zaradi neznosne vročine zgozneli vsi bližnji gozdovi, pa tudi poljedelstvo je trpelo zaradi novih okoliščin hudogo Skoda.

Omenimo naj samo najpomembnejše poskuse, kako omejiti ta pekel na zemlji, kakor so krstili po svetu ta infernalni požar. Prvi velikopotezni poskus, da bi pogasili požar, so izvedli zelo skrbno toda uspeha niso dosegli. Mislili so, da bo ogenj ugasnil, če ne bo več dobival kisika. Zazidali so vse jaskje, vse razpoke opazili in poskrbeli, da ogenj ni več dobival hrane. Upali so, da bodo tako kos strahovitemu elementu. Kmalu se je pa pokazalo, da je zaradi silovite vročine, ki je zdaj v premogovnikih nastala, popokala zemeljska skorja. Na več kvadratnih kilometrov velikem ozemlju se je zemlja razkrala, ponekod do globoko, drugje pa v prave soleske; iz teh zemeljskih ran je ogenj spet dobil kisik. Pod zemljo se je širil dalje, spreminjal ledenozmrle studence v bližini v vrele geizirje, pošiljal na površino oblake pare in dima, in kmalu vsa pokrajina, pod katero je divjal, izpremenil v požarno ognjeniško ozemlje.

Že na površju si lahko takoj opazil, do kod se je pod zemljo razširil požar. Najprej je ovenela trava, nato so se posušila drevesa in prav kmalu se je jela zemlja majati, kakor da bi v bližini bljuval ogenj. Zrak je bil nasičen s smradom po žveplu in premogu. Ljudje in živali so se leli selili iz te neprijetne okolice v bližnje kraje. V tistih sosednjih pokrajinah, kjer pod zemljo ni bilo rudnikov in se požar ni mogel širiti, ker ni imel hrane, se je namreč ozračje čudovito izpremenilo. Pozimi ni bilo snega, ker je bilo pretoplo, sadna drevesa so obrodila dvakrat toliko kakor sicer in subtropske vrtno rastline so čudovito uspevale.

S časom je požar pod zemljo dosegel mesto Straitsville: leta 1935 so morali meščani večino mesta izprazniti. Sesulo se je 25 hiš, ceste so se pogrezle za meter globoko ali pa še več, in tudi poslopja, zidana na skalo — tako rotovž in cerkev — so se začela usedati, ker je ogenj v globinah razoral zemeljske plasti in tako razmatal naravno zemeljsko podlago.

Zdaj so vdrgu za velikopoteznimi pripravami skušali pogasiti pekel v Hocking-Vallu, ko so spoznali, da ogora požar pri Straitsvillu tudi druga, še večja ležišča zorelo v bližnji okolici. Že dotlej je zgorelo pol milijona ton najboljšega premoga, če bi pa požar zajel pod zemljo še nove sloje, bi bila škoda neizmerna. Zdaj ognja niso skušali pogasiti, temveč so ga nameravali samo omejiti. Več sto metrov globoko so izkopali vse jaskje in sezidali nasipe, ki naj bi bili branik požaru. Rudarji, inženirji, stavbniki in prostovolci so garali pri neznosni vročini in gradili nasipe. Vse premog so izkopali tako da je ostala samo še gola skala. Votline, ki so pri tem nastale, so zapazili z zemljo in zalili z betonom. Nekateri nasipi so dosegli tudi debelino 230 metrov. Razen tega so zapazili tudi sleherni zemeljsko razpoko z betonom in zemljo. In spet je bilo vse to ogromno delo zaman. Plameni so si našli pot skozi nasipe in požar se je širil dalje, kakor da ne bi bilo nobenih ovir.

Vendar se ameriški tehniki in inženirji še niso hoteli vdati. Napelili so v goreče rudnike veliko reko iz sosesčine, upajoč, da bodo ogromne vodne sile pogasile požar. Se nikoli dotlej okolica Straitsvillu ni imela tako deževnega in meglenega podnebnja kakor nekaj tednov po tem ponorečem poskusu. V bližini ogromnega požara je namreč reka kar izhlapela in se izpremenila v paro. Vodni hlapi so sprožili nove premike zemeljske skorje, skozi tako nastale razpoke je pa ogenj spet dobil kisik in se je še bolj razdivjal.

Ker je šlo za milijardne vrednosti, se je odločila država, da je treba rešiti vsaj sosednje premogovnike. Zdal so se lotili ognja z dinamitom, skrampi, z električnimi vrtalci in z različnimi drugimi tehničnimi pripomočki. Če so odpovedali nasipi, če je reka izhlapela, se bo morda požar uklonil obema, ako bosta skupno nastopila. Spet so izkopali ves premog daleč naokrog, s posebnimi stroji so dovajali v globlino blato, gradili so betonske nasipe, zapazili vse razpoke, kjer bi lahko uhajal v notranjino kisik in res se jim je posrečilo, da so v začetku požar omejili in omilili neznosno vročino. Trajnega uspeha pa tudi s tem poskusom leta 1938, niso dosegli.

Zdal, ko so zaradi vojne postale vse surovine, posebno pa premog, zelo drage, bodo še enkrat poskusili pogasiti ta ogromni požar. Lotili se ga bodo še z modernimi tehničnimi in kemičnimi pripomočki kakor doslej. Tehniki upajo, da bodo s plinom in tekočimi kemikalijami naposled je ukrotili podzemeljsko ognjenišče. Ali se jim bo to res posrečilo, bomo pa šele videli.

(Bund, Bern)

Smotka

NAPISAL HASSE ZETTERSTRÖM

Opoldne sem stopil v trgovino z igračami in si kupil ponarejeno cigaro, ki je bila pravi tako podobna, da sem se ob pogledu nanjo zbal, da se bom spekel. Bila je namreč narejena tako, kakor da bi jo kadilce že nekaj časa kadil in je na videz gorela.

Plačal sem smotko, potem pa stopil na tramvaj, da bi se z njim odpeljal do restavracije, kjer obedujem. Sedel sem v kot, vzel iz žepa časopis in vtaknil v usta ponarejeno smotko.

Ko sem čez nekaj časa pogledal izza časopisa, sem opazil, da vsi sopotniki buljijo vame. Čeprav nihče ni znil besedice, so mi njihove oči dovolj jasno povedale, kaj mislijo.

Ker se nisem zmenil za njihov tihi ukaz, je na bližnji postaji neki prijatelj reda vstal in stopil k sprevodniku, rekoč:

»Ali je v tramvaju dovoljeno kaditi?«

»Ne,« je odgovoril mož, »prepovedano je.«

»A vendar tisti gospod tam v kotu kaditi?«

Tedaj je sprevodnik stopil k meni in mi pojasnil: »V tramvaju je kajenje prepovedano!«

»Vem,« sem mu kratko odgovoril in dalje kadil.

Tramvaj se je ustavil in vstopali so novi potniki. Sprevodnik je odšel.

Ker sem, ne meneč se za svarilo, dalje kadil, je razburjenje mojih sopotnikov še naraslo. Neka starejša dama, ni mogla prenesti smotkega dima in je zato izstopila. Nekako čez pet minut je vstal neki drug prijatelj reda, stopil k sprevodniku in dejal:

»Gospod sprevodnik, vaša dolžnost je, da skrbite za red v tramvaju. Pogledajte, gospod tam v kotu še zmerom kaditi.«

Sprevodnik je takoj stopil k meni in mi grozeče dejal:

»Če nočete nehati kaditi, morate izstopiti!«

Naredil sem se, kakor da ga ne slišim, a za časopisom sem mu zasepetal:

»Saj imam v ustih ponarejeno smotko. Prav nič dima ne povzroča!«

Sprevodnik se je nasmehnil in odšel.

Ko je tramvaj na naslednji postaji ustavil, sta oba prijatelja reda stopila k sprevodniku in slišal sem naslednji preprič:

»Vaša številka je 309! Naznanil vas bom!«

»Poznam ravnatelj tramvajske družbe. Pišem se Samuelson.«

»To je pa že preveč! — Takšna povrnost!«

Na naslednji postaji sem izstopil.

V restavraciji je bilo polno ljudi, a natak mi je kljub temu poiskal mizo. Položil sem smotko na namizni prt.

Takoj nato mi je natak prinesel pepelnik in položil smotko nanj.

Položil sem jo spet na mizo. A takoj je pristopil neki drug natak in jo spet postavil na prejšnje mesto. Čez nekaj sekund je spet ležala poleg mojega krožnika na mizi.

Prišel je plačilni:

»Zažgali boste prti?« je dejal.

»Prosim, prinesite mi jedilni list,« sem rekel.

Medtem ko sem bral jedilni list, je plačilni pograbil smotko in jo spet položil na pepelnik. Tokrat sem popustil, moje misli so bile namreč pri jedi. Na vse zadnje se človek tudi ne more kar venomer igrati s ponarejeno smotko.

Pojedel sem kosilo, nato pa popil kavo.

Zvečer sem odšel v gledališče. Igrali so neko burko. Ze v prvem dejanju sem se od srca nasmeljal. V odmoru sem vtaknil smotko v usta.

Tedaj se mi je pričelo goditi prav tako, kakor v tramvaju. Oči vseh gledalcev so se upirale vame. Iz vseh so sevala besede: »To je vendar preneumno!«

Čez nekaj časa je vstal poleg mene prijatelj lepega vedenja, pohitel k biljeteru in mu razburjeno nekaj pripovedoval.

Biljeter je prišel naravnost k meni. Razburjenje gledalcev je čedalje bolj naraslo. Neka dama v isti vrsti je odprla zavojček sladkorčkov. Neki gospod za njo je zahteval mir.

Biljeter mi je vljudno pojasnil: »V gledališču je kajenje prepovedano!«

»Tako?« sem se začudil. »A zakaj je prepovedano?«

Biljeter ni našel prave besede. Vprašanje mu je bilo popolnoma novo. S hitrimi koraki je odšel, da bi poklical kakšnega višjega gledališkega uradnika. Vtaknil sem smotko v žep, kmalu nato se je pa pričelo drugo dejanje.

Poleg mene je sedela neka mlada dama, ki je bila videla, da sem vtaknil smotke v žep. Vstala je in dejala svojemu zaročencu, ki je sedel poleg nje:

»Ne vzdržim več! Gospod poleg mene je vtaknil tlečo smotko v žep. Ogenj bo nastal. Ze smrdi po zažgani obleki! Pojdiva, Adrian!«

Njeno ugotovitev so slišali tudi drugi gledalci. V gledališču je nastala pravcata panika. Na cesto sem prišel skozi zaslini izhod. Ravno sem hotel najeti avto, da bi se odpeljal domov, ko sem zagledal svojega prijatelja Viktorja.

»Kje pa tišiš ves čas?« me je nagovoril. »Tako dolgo te že nisem videl.«

»V gledališču sem bil,« sem mu pojasnil. »Moral sem še pred koncem

predstave oditi — a to je dolga zgodba.«

»Pojdi z menoj,« me je povabil Viktor, »moja žena bi te že tako rada spoznala. Stanujem tu v bližini.«

Sel sem torej z njim. Žena naju je sprejela v salonu. Bila je na moč ljubozna.

»Zelo sem vesela, da ste prišli,« je prijazen dejala.

Takoj nato sem neopazno položil svojo smotko na rob peči.

Čez nekaj časa je Viktor dejal: »Ali je bil kdo pri tebi?«

»Ne, zakaj pa te vprašaš?« se je začudila žena.

»Na peči leži tleča smotka, — Jaz ne kadim, moj prijatelj tudi ne. Torej je moral malo prej biti pri tebi neki gospod! Moje vprašanje je vendar čisto upravičeno.«

»Ljubi Viktor,« je dejala žena, »res ni bilo nikogar pri meni.«

»A smotka, smotka! Mož mora biti še tu! Smotka vendar še gori! Našel ga bom! Krivca pogosto ujamemo na malenkostih! Kdo je?!«

»Ljubi Viktor!«

Viktor je pa že odhitel v drugo sobo, odhod v kuhinjo, kopalnico, shrambo in nazaj v sobo za goste. Njegova žena je stekajoč in zatrjujoč stopala za njim.

Zame se ni nihče več menil. Ostal sem sam. Odšel sem v predsobje, vzel klobuk in plašč in odšel. Smotko sem pozabil.

Včeraj sem srečal Viktorja. Brez pozdrava je odšel mimo mene, čeprav mi je ves čas gledal naravnost v oči. Ljudje so včasih čudni!

Filatelija

Zumstein 1944.

Kakor vsako leto, je tudi letošnji švicarski katalog evropskih znamk — Zumstein — točno izšel. Zunanja oblika kakor po navadi, le papir je nekoliko slabši od lanskega.

Po obsegu je katalog v primerj z lanskim obsežnejši za 44 strani. Na X + 838 straneh prinaša okrog 67.500 cen. Opise poživlja ca. 9650 slik.

Da se zbiraletem letalskih znamk olajša iskanje, so letos vse letalske serije označene s posebnim znamenjem.

Tehnično svojevrstnost, ki jo ima Zumstein, da namreč vsako sliko znamke označi s črkami in isto značko ponovi pri vsaki znamki iste slike. So letos še spopolnili. Pod vsako izdajo znamk, pri kateri se prvič pojavi nova slika znamke, dobiš namreč seznam vseh znamk iste slike, ki so izšle kdaj pozneje. S tem je silno olajšano iskanje znamk in je vsaka zamena izključena.

Posebno pozornost so letos posvetili novi ureditvi nekaterih držav. Tako je bistveno predelana Švedska od leta 1920, dalje, poluradne letalske znamke Španije itd. V katalogu naideš že tudi mnogo novejših novosti.

Novo pri letošnjem katalogu je dalje to, da so koi za naslovom države slike vseh vodnih znakov, ki se pojavljajo na znamkah tiste države. S tem odpade mučno iskanje slike vodnega znaka.

Glede cen prav zalažnik v uvodu letošnje 27. naklade svojega kataloga:

»Vse cene smo pregledali in jih postavili po resnem preudarku in s previdnostjo, tako, da se kolikor mogoče obvarujemo prevelikih padcev, ki bodo nastopili, ko preneha vojna in bodo izginili spekulanti in »kupovalci dragocenosti«. Kjer ni bilo mogoče obiti večjih dvigov cen, smo te naznačili v kurzivnem tisku. Prav tako pa smo tudi upoštevali povečane in cene ponudbe, ki so izražene v znižanju cen.«

Spodaj navajam nove cene nekaterih znamk bivše Jugoslavije, ker se naš filatelisti za te znamke najbolj zanimajo. Cene se razumejo za popolne serije, in sicer velja prva za nerabljene, druga pa za rabljene znamke.

a) Frankovne znamke: Bosna I. 6.50, 6.50; Bosna II. 20.—, 20.—; Bosna (za invalide) 3.—, 3.75; Hrvatska natiski na Madžarski, popolna serija vseh znamk 22.19, 22.59; Listopad 30.—, 25.—; Izdaje za celo kraljevino: Amerika I. 6.50, —25; invalidi —15.—, —15; natiski na invalidskih 29.45, —45; Amerika II. 35.90, —29; londonske 47.45, —39; beogradske 74.90, —46; poplavne 40.—, 10.—; XXXX 75.—, 9.—; Tomislav 2.20, 2.—; spomenik Pariz 1.—, —90; Tomislav z natiskom —85.—, —85; Aleksander z »Wagnerjem« 50.30 —50; Aleksander brez »Wagnerja« 39.15, —81; veslaška regata 35.—, 35.—; PEN-klub 70.—, 65.—; Sokol Ljubljana —60.—, —50; beogradske (1926. leta) z natiskom »Jugoslavija« 40.95, 2.24; Sokol Sarajevo 17.—, 9.—; Sokol Zagreb 15.—, 9.—; letalske I. 5.85, 4.25; žalne 36.90, 1.95; Oplenac, letalska s črnim robom 2.50, 2.—; Peter II., mali format 25.30, 2.33; admiralske 7.—, 5.—; zimska pomoč 5.75, 3.75; dečje, Marija 5.50, 5.—; Tešla 1.15, 0.85; Rdeči križ 1.70, 1.35; dečje, kraljevičji 2.50, 2.50; mala antanta 2.—, 1.—; ZEFIB 4.—, 4.50; letalske II. (od 0.50 do 30 din) 13.—, 8.50; balkanska zveza 1.75, 1.10; dečje iz leta 1938 3.50, 3.50; Aeroizložba 5.—, 4.50; Demir Kapija 5.50, 5.50; Balkaniada 4.—, 4.—; Salvate parvulos 4.—, 4.—; P. T. T. Beograd I. (sto let pošte) 5.—, 5.—; dečje iz leta 1939 5.—, 5.—; Kosovo 1.30, 1.30; Jadranska straža 2.50, 2.50; avdiotirke 2.75, 2.75; Avala 4.50, 4.50; Peter II., veliki format 23.85, 5.13; P. T. T. Beograd II. (splezajoči poštar) 5.25, 5.25; P. T. T. Zagreb 4.—, 4.—; dečje iz leta 1940 2.80, 2.80; balkanska zveza 1940 3.50, 2.—; letalski za 40.— in 50.— din 30.—, 13.50; Gutenberg 5.—, 4.—; T. B. C. 3.—, 3.—; bojevniki 2.75, 2.75; razbistva v Zagrebu 8.—, 8.—; isto, spremenjene barve 50.—, 50.—.

b) Portovne znamke: Bosna I. 5.—, 6.—; Bosna II. 10.—, 11.—; Hrvatska 5.15, 5.20; splošna izdaja: 1. 1921/22 44.50, 1.60; 1923/24 54.87, 1.40; porte z »Wagnerjem« 17.50, —71; isto, brez »Wagnerja« 3.35, —23; natisk »Jugoslavija« 17.—, —75.

Znamke drugih držav so zabeležile skok za povprečno 20%. So izjeme, ki niso dosegle dviga, pa spet druge, kakor n. pr. Avstrija, kjer so posamezne serije zabeležile 50%no zvišanje cene.

Cene ljubljanskih okupacijskih znamk so se že začele sesedati, kar je tudi bilo pričakovati. Notirajo: Co. Ci. franko + porto, popolna serija vseh 15 dinarska 300.—, 320.—; R. Commissariat 115.—, 125.—; TBC 45.—, 48.—; letalska 750.—, 850.—; »Alto«-frankovna 550.—. Tudi hrvatske provizorne znamke (prva in »grbača«) so padle za ca 40%; jubilejna ni spremenila cene.

Letos je za Zumsteinov (= švicarski) frank težko postaviti splošno veljaven ključ za preračunavanje v lire. To zlasti otežkuje vojno razmerje med valutami, možnost in količina dobavljenih novosti in podobno. Na splošno bi utegnili veljati, da lahko dame skoraj povsod za solidne, realne znamke po 10 lir za 1 frank. Seveda pri novostih to ne bo šlo in bo treba odrediti po 20 lir in več. Ze iz tega sledi, da je nesmiselno nabavljati novosti danes, ko so cene tako pretirano visoke in se neredko zgodijo, da pride 1 Zumsteinov frank na 50 do 80 in več lir.

(Vse navedbe glede cen in preračunavanja se nanašajo seveda na stanje lokalnega tržišča!)

D. Gruđen

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

Strah pred kačami / Napisal Lee M. Lancaster

John Flynn se je prestrašil in odskočil za korak.

»Kaka,« je prestrašeno vzkliknil, »morda je gad.«

Dekleta so se zasmejala.

»John,« je dejala lepa Evelina, »saj je samo belouška. Pri teh besedah je smehljal zamrl na ustnicah. Pobrala je kake in jo vrgla čez živo ograjo.

Skoraj dva metra visoki in ko bokarski dvak širokopleči John Flynn ni odgovoril, a zardel je ko mak in se obrnil proč.

Evelinine prijateljice so se spogledale in porogljivo smejale. To je bil torej pogumni, neustrašni John, o katerem je vedela Evelina toliko povedati.

Čeprav je bil krasen, sončen dan, se je Johnu po tem dogodku zadelo, ko da bi se bilo nebo zmrčilo. Nič več ni vladalo v družbi tisto veselo razpoloženje kakor prej in John je le na kratko odgovarjal, če ga je kdo ogovoril. Kmalu se je poslovil. Evelina roka je uporno ležala v njegovih rokah, ko jo je vprašala, kdaj bo spet prišel. Nobeno mlado dekle ne vidi rado, če se njene prijateljice posmejujejo možu, ki morda...

John Flynn li je samo na kratko pogledal v oči in odšel. Nekoliko nejevoljen, da se je dan tako slabotno končal, sem ga spremil. Nikakor nisem mogel Johna razumeti. Vsi so vedeli, da je bil dizen raziskovalec in neustrašen lovec, a to kar sem v njegovih očeh bral, ko je bil zagledal kake, je bil strah. Torej se je bal beloušek!

»Pojdi z menoj, John,« sem mu dejal, ko sva prišla do mojega stano-

vanja. »Dobro ti bo del požirek whiskyja in pipa tobaka.«

John je nekaj časa okleval, potem je šel z menoj.

»Ne razumem te, John?« sem dejal, ko sva si prižgala pipi.

»Ne čudim se, da me ne razumeš,« je zagodrnjal John. »Tudi Evelina me ne razume. Gotovo mi nikdar ne bo odpustila, da sem se v družbi njenih prijateljic vedel ko histerična ženska.«

Molčal sem, ker sem moral priznati, da ima prav. A če ga Evelina resnično ljubi, potem je to nekaj drugega. Če ženska moza ljubi, li je le malo mar, če pokaže kdaj tudi kakšno svojo slabo stran. Drugače je, če niena ljubezen ni prava. Tedaj lahko ugasne, če se mož le nekoliko osmeši. A o tem zdaj ni bilo vredno premišljevali. John si je grizel spodnjo ustnico.

Ponudil sem mu še šilce whiskyja.

»Kakor začarano se mi zdi, da nikdar ne morem preko te hudičeve zadeve,« je sam pri sebi mrmrlal John.

»Katero zadevo misliš?« sem ga vprašal.

»To je stara zgodba,« je dejal. »Na vseh potovanjih po južnoameriških stepah, azijskih džunglah in afriški puščavi sem živel v večnem smrtnem strahu pred kačami. Kakršna koli kača mi je prišla na pot, vsako sem ustrelil, naj je že bila strupena ali čisto nenevarna. Vseh po vrsti sem se bal.«

»A zakaj, hudiča?«

»Tudi to ti bom povedal. Poslušaj! Bilo je v gorovju južno Alberta. Tam je mnogo medvedov. Nekega dne sem stopal po ozki gorski stezi na robu prepada. Neki vizumejski kovci mi je

povedal, da vodi steza do medvedove jame. Puško sem imel na ramni, ker sem obe rok potreboval za oporo. Ko sem hotel previdno splezati okrog neke na stezo štrleče skale, sem zaslišal dobro mi znano renčanje. Komaj dva koraka pred menoj sem zagledal ogromnega medveda. Vzpel se je na zadnji taci in me hotel napasti. Imel sem samo še toliko časa, da sem hitro snel karabinko in ustrelil. Zadel sem ga. Medved je divje zatulil, izgubil ravnotežje in zarmel s steze v globino.

Trenutek nato sem se tako nespretno premaknil, da sem padel za njim. Nekaj časa sem padal. Izgubljen sem, sem si mislil, zdaj zdaj se bom raztreščil na ostri skali. Tedaj se je zrodil čudež. Ob strmem pobočju, po katerem sem drvel v globino, so rasi vitki, mladi borovci. Moji prsti so se podzavestno oklenili njihovih tankih stebel. Borovci so se pod mojo težo upognili in se hrešče odlomili. Iglo so se mi zasadile globoko v kožo. Spet sem zdrvel v globino. A zdajci se je zgodil drugi čudež. Borovci so bili nekoliko zadržali moj padec in prišel sem ravno mrtvem medvedu na hrbet. A tudi tu se še nisem ustavil. Prekopnil sem se preko njega in se valil dalje. Zdelo se mi je, da slišim, kako mi pokalo kosti. V levi rami me je skeleče zabolelo. V istem trenutku sem pa mislil, da mi nekdo z vso močjo trza leve noge iz kolka. Potem sem omedlel...

Po soncu sodeč sem se zavedel čez približno eno uro. V nozi in v rami sem čutil neznožno bolečino. Vsakokrat ko sem se hotel nekoliko premakniti, sem iznova omedlel. Sonce je stalo že visoko in osvetljevalo gorske vrhove. Posvetilo je tudi v prepad

in ogrevalo skalovje v niem. Toplota je privabila na dan kače...

Nenadno sem zaslišal grozljivo klopotanje, ki sem ga le predobro poznal. Klopotače...

Z muko sem obrnil glavo. Nekako tri metre od mene se je izpod skale izvil velika kača. Jezno je gledala s svojimi potuhnenimi očmi sem in tja in sikala z jezikom. Lahko si misliš, prijatelji, kako je človeku pri dobi, če se niti ganiti ne more, pa mu leze nasproti takšen udar. Neznanski strah me je obšel. Kačino telo se je plazilo čedalje bliže, nisem mogel odvrniti oči od nje. Tedaj je zasumelo za menoj, poleg moje glave, v bližini moje ranjene noge. Ena, dve, tri... sto kač! Okrog in okrog mene so lezele kače. Zdaici sem se v smrtnem strahu spomnil, da imam v žepu majhen revolver. Stisnil sem zobe in z zdravro roko sezel v žep. Potem sem streljal in streljal, izstrelil vse nabojne, znova nabil revolver in spet streljal, streljal, streljal...

Brezglava kačja telesa so se vila okrog mene. Še zmerom sem streljal, a neki notranji glas me je svaril: »Zadnji kroglo prihrani zase!« Streljal sem na plazajoče telesa in vsaka krogla je zadela. Ne vem, koliko kač sem bil postal. A tista, ki sem jo najprej zagledal, je še zmerom satanško sikala proti meni. Počasi počasi se mi je bližala. Nisem se mogel ganiti, še celo toliko moči nisem imel, da bi zakričal. Od razburjenja ali od zgočega sonca se mi je bilo izsušilo grlo in moji kriki so zamrli.

Kačine potupnjene oči so še zmerom strelale vame. Ustrelil sem. A

Žrtv nezvestobe

»ZMAGOVALEC TIHEGA OCEANA«

Zgodba mladega Avstralca, ki je zaradi lepega dekleta v čolnu prejadral od Avstralije do Amerike

Mladi Avstralec Fred Rebell, ki ga vsi njegovi rojaki poznajo pod imenom »Zmagovalec Tihega oceana«, je prišel do svojega častnega naslova po zelo romantični poti. Mladenič je s čolnom prejadral od Avstralije do Amerike in tvegal svoje življenje, a tega ni storil iz pohlepa po slavi, temveč iz ljubezni do lepega dekleta.

Mladi Fred se je zaljubil v 18letno Elaino Watkinsovo iz Sydneya in jo hotel po vsaki ceni dobiti za ženo. To pa ni bilo tako lahko. Lepotica, ki ji snubcev ni manjkalo, je imela svojevrstne muhe. Ko jo je Fred prosil za roko, mu je kratko in malo povedala, da bi mogla ljubiti samo moža, ki bi bil v Avstraliji tako slaven, kakor je Lindbergh v Ameriki. A zaljubljeni Fred se tega ni ustrašil. Narobe, njegova strast do lepega dekleta je še bolj vzplamtel in mu popolnoma zmešala pamet. Za trdno je sklenil, da bo izpolnil njen pogoj, pa čeprav pri tem tvega življenje. Zdelo se mu je, da je Elaina vredna vsake žrtve.

Premišljeval je in premišljeval in naposled prišel na zamisel, da bo s čolnom prejadral Tih ocean. Če se mu to posreči, bo čez noč postal slaven mož in vsa Avstralija bo prav tako ponosna nanj kakor Amerika na Lindbergha. Takoj je dal zgraditi osemnajst čevljev (4,5 m) dolg čoln in napisal nanj »Elaina«. Potem se je pričel resno pripravljati na nevarno vožnjo.

Vest o drzni Fredovi nameri se je razširila ko blisk in povsod zbudila pozornost. Tem bolj so se mu ljudje žudili, ko so izvedeli romantični vzrok, ki ga je privedel do te namere. Strokovnjaki so mu vožnjo odsvetovali in dejali, da ta drzni podvig nima nič skupnega s športom. Tudi Fredovi prijatelji so bili prepričani, da mladenič nikdar ne bo prišel čez Tih ocean, zato so prosili lepo Elaino, naj prekliče svojo zahtevo in tako reši Fredu življenje. A dekleta je vztrajalo pri svojem, in Fred, ki se je bil za trdno odločil, da bo njeno zahtevo izpolnil in potem dobil sladko plačilo, je odrinil na pot.

Na dan, ko je mladenič odveslal iz sydneyskega pristanišča, se je na obali zbirala velika množica ljudi. Vsi so hoteli videti drznega mladeniča, o katerem so bili trdno prepričani, da nikdar več ne bo prestopil rodni tal. Tudi Elaina je prišla in svojemu ženinu smehljaje se mahala v pozdrav. Pred njegovim odhodom mu je slovesno obljubila, da bo postala njegova žena, ko se bo vrnil. Potem nekaj dni ni bilo nobenega poročila o Fredu. Lepega dne se je pa po Avstraliji raznesla vest, da je mladenič ugotovil, da je mladenič živ in zdrav. Na nasprotni strani se poročila so nekaj časa razburjala javnost. Minilo je več mesecev in ljudje so na drznega mladeniča skoraj že pozabili, ko je nekega dne prispela vest, da je Fred pristal s svojim čolnom na obali Čila. Brzobjavna poizvedovanja so potrdila resničnost te vesti. Drznemu mladeniču se je torej njegova namera posrežila.

Od tega trenutka dalje je Fred zaslovel po vsej Avstraliji. Časopisi so prinašali njegovo sliko, pisali o njem dolge članke in zatrjevali, da je njegova drzna vožnja največja športska zmaga zadnjega stoletja. Medtem ko se je domovina navduševala za drznega športnika, se je Fred krepčil v Valparaisu. Vsak dan je pisal svoji Elaini in ji zatrjeval, kako srečen je, da je izpolnil njen pogoj, in kako hrepeni po njej. V svoje veliko začudenje pa ni prejel nobenega odgovora. Ali je ljubljeno dekle zbolelo ali medtem celo umrlo? Pisal je njenim sorodnikom, a spet ni prejel odgovora. Tedaj se je ves v strahu za svojo nevesto vkrcal na prvi parnik in odplul z njim v Avstralijo.

V domovini ga nihče ni pričakoval. Vsi so namreč mislili, da je že zmrlo v Ameriki. Tako je stopil na domača tla, ne da bi ga bil kdo pozdravil. Urno je odhitel na Elainin dom. Tam so bili zaradi njegovega nenadnega prihoda mučno presenečeni in mu sprva niso hoteli nič točnega povedati o Elaini. Šele čez nekaj časa so mu oklevajoče priznali, da Elaina ni doma, ker se je bila medtem — poročila.

Lepa Elaina je pozabila na svojo obljubo, prelomila je zvestobo in se poročila z nekim bogatim industrijcem. Na Freda, ki je bil zaradi njene muhavosti tvegal življenje, niti pomislila ni več.

Ko je Fred izvedel to novico, je ko mesečnik odlataval na cesto in ni mogel doumeti, da ga je Elaina res pozabila. Še isti dan se je odpeljal iz domovine, da bi se tako izognil čestitkam in drugim prireditvam, ki so jih pripravljali njemu na čast. Zdaj, ko ga je dekleta, zaradi katerega je bil

tvegal življenje, tako zlobno prevarilo, se mu je zagnusil ves svet. Prišel se je bati ljudi, ki so zmožni tolikšne podlosti, in je samo še želel, da bi bil sam in ne bi nikogar videl.

Pameten nasvet

Vlak je nabit poln. V enem izmed kupčev se dve starejši ženski že dolgo prepirata, ali naj bo okno zaprto ali odprto.

»Zadušila se bom, če ne dobim nekoliko svežega zraka,« zavpije prva.

»Zmrznila bom, če odprete okno,« izjavi druga.

Tedaj odloži neki starejši gospod v kotu kupčja časopis in pravi: »Predlagam, dragi dami, da najprej okno na stečaj odpremo, da bo ena izmed vaju zmrznila, potem ga pa zapremo, da se bo druga zadušila. Upam, da bomo potem ostali potniki imeli nekaj časa mir.«

Neverneži

V severnoameriški državi Louisiana je neko poletje vladala velika suša. Neki črnski duhovnik je zato pozval svoje vernike, naj se udeležijo molitve za dež. Ob določen uri so se vse njegove ovčice zbrale v cerkvi.

Duhovnik je stopil na prižnico, nekaj časa molče, a s srditimi pogledi motril svoje vernike, potem pa spregovoril:

»Vaša nevernost vpije v nebo! Trepelam za vaše duše! Zbrali ste se v cerkvi zato, da bi molili za dež, kajne? A niti eden izmed vas nima toliko vere v božjo pomoč, da bi bil vzel s seboj dežnik!«

Profesorji so se bali svojih učencev

V srednjem veku so bili pariški študenti precej surovega vedenja. Počelja je morala celb izdati nekaj strogih odredb in tako obvarovati miroljubne Parižane pred oboroženimi in zakrinkanimi tolpami študentov, ki so se podile po nočnem Parizu.

Tudi profesorji so živeli v večnem strahu pred svojimi surovimi učenci. Kako utemeljen je bil njihov strah, kaže vseučiliška določba, po kateri je moral vsak slušatelj univerze, preden je delal izpit, prisesti, da se v primeru padca pri izpitu, ne bo maščeval nad svojim profesorjem.

Ko so v Madridu pred kratkim slavili praznik španske mladinske organizacije je na Plazzi del Torros nastopilo več sto mladih Špank; plesale so ognjevit narodne plesne svoje domovine. Med njimi se je odlikovala Karmencita, mlada, ljubka Sevilčanka, ki se nam smehlja z gornje slike.

Moda iz severne Indije

Ovijačke, iz katerih se je pozneje razvila moderna oblika golenice, so si prvi omislili prebivalci gorskih predelov severne Indije. Za hojo po tem goratem ozemlju so namreč potrebovali obuvale, kar bi jim ščitilo glenjen, a bi vendar puščalo prosto koleno.

Skrb za dediščino

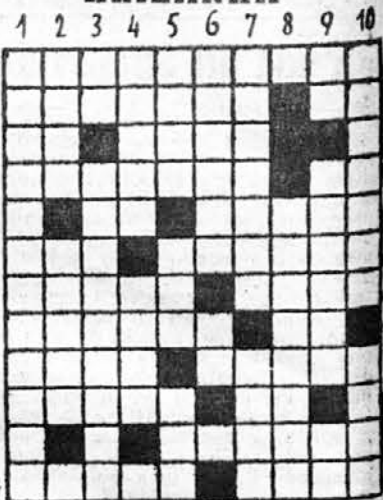
Na nekaterih izmed otokov, ki leže v bližini Malajskega polotoka, domačini pred smrtjo prav nič ne poskrbe za svojo zapuščino. Za trdno namreč verujejo, da stopi po smrti njihov duh v zvezo z vaškim duhovnikom in mu navdahne pravo misel, da pravično razdeli njihovo imetje.

Dediči umrlih sorodnikov so navadno z razdelitvijo zapuščine zadovoljni in se nikdar ne pritožujejo. Prepričani so namreč, da bi se sorodnikov duh takoj javil, če bi kdo izmed njih dobil napačno mizo ali preveč prašičev.

Učinkovitejšje ko ženitbeni oglas

V mestu Alhambri na Španskem imajo v stražnem stolpu velik zvon, ki ima posebno moč. Dekle, ki bi se rado poročilo, mora 2. januarja, ko je na Španskem velik praznik, pozvoniti z njim, pa se ji bo v tistem letu gotovo izpolnila želja. Čim bolj deklet zvon s tem čudežnim zvonom, tem boljše ga moža lahko pričakuje.

KRIŽANKA

Pomen besed:

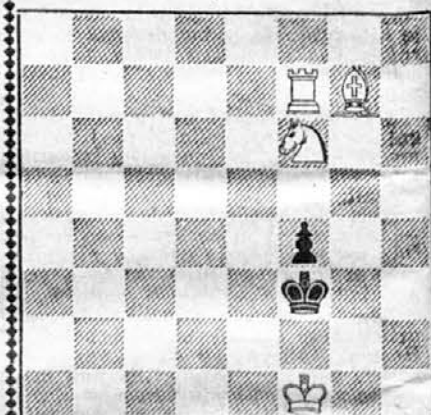
Vodoravno: 1. zaprisežena izpovedba, 2. eden izmed najlepših športov; uradna kratka, 3. kemijski znak žlahtne kovine; vprašalnica, 4. srbsko krajevno ime; tuja svetniška kratica, 5. latinski veznik; rešiti, 6. rodbinsko ime francoske narodne junakinje; varuje napisano sporočilo, 7. pridrilen vzklík (dve besedi); stisnjen sneg, 8. ruski slikar (1844 do 1930); osebni zaimek, 9. uradni spisi; krajša življenje, 10. rečica, ki se izliva v Bertrando (vzhodna Francija); datumska kratka, 11. namen, 12. manj kakor zadosti, včasih pa tudi več; reka na Bavarskem.

Navpično: 1. daljnji prednik, 2. letonsko mesto; moško krstno ime, 3. pol ljudske cigarete; epikurejski modrijan (v latinskem pravopisu); 97 do 55 pr. Kr.), 4. širokoplet; grška pokrajina, 5. polet; par žuželk; nedoločni zaimek, 6. ruski pesnik (1870 do 1900); pazi dobro! 7. letalec; žensko krstno ime (3. sklon), 8. sin tebanskega kralja Edipa (v latinskem pravopisu), 9. začetek in konec hrabrega moža; izvira od stepe; egiptovski bog, 10. Cankarjevo delo; Shakespearjev junak.

ŠAH

Problem št. 272

Sestavil W. Shinkman

Beli: Kf1; Tf7; Lg7; Sf6. (4)

Črni: Kf3; Pf4. (2)

Mal v 3 potezah

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. malinovec, 2. kolar; sirup, 3. rt; neke; gre, 4. Eos; nune; il, 5. mrtvak; tiho! 6. or; n-v (naiv), 7. noga; vlakno, 8. J H (Jenko, Heine); Thea (Harbou); Ain, 9. Ana; Ocre (Monte d'Ocre); ae, 10. kelih; Grosz, 11. telovadba.

Navpično: 1. kremenjak, 2. motor; Ohnet, 3. Al (aluminij); stog; ale, 4. lan; vrati; il, 5. Irena; hoho! 6. Kukovec, 7. osten; Larga, 8. vi; Etna; Erd (Erdelj), 9. erg; Ivka; ob, 10. Čurih; Niasa (Nyassa), 11. Peloponez.

Rešitev problema št. 271

1. Deš!

Na žrtvenikih starih Grkov in Rimljanov

Stari Grki in Rimljani so prirejali svojim bogovom na čast velike žrtve in pri tem prav nič niso varčevali. Ze Homer na primer popisuje, kako so pri neki priložnosti žrtvovali Pozeidonu, bogu morja, nič manj ko 81 bikov.

Bogati Grki so na primer za zaročne ali poročne svečanosti žrtvovali več sto govedi. V Sirakuzah na Siciliji so pa na en sam praznik zaklali 450 krav. Ko je rimski prestol zasedel cesar Caligula, so bogovom v zahvalo zaklali samo v Rimu nič manj ko 160 tisoč raznovrstnih domačih živali.

Ženske govore drugače ko moški

Na Japonskem govori sluga drugače z gospodarjem kakor gospodar s slugo, na dvoru govore spet svoj jezik in celo ženske govore nekoliko drugače ko moški.

Japonec bo na primer rekel za čaj »ša«, Japonka pa »otša«, kar bi po naše pomenilo »zvišen čaj«. Prav tako Japonka ne sme reči vodi »mizu«, temveč »omicu« — zvišena voda.

Cmar najde Farido

Cudovita pravljica iz »Tisoč in ene noči«

Priredil in narisal Hotimir V. Gorazd

Malj Omarček vsega tega ni slutil, bil je zdrav in vesel...

...iz deteta je postal deček nenavadno bistro glave in...

...kaj kmalu je dozorel v stasitega mladeniča zdravega razuma in plemenitega srca.

Omarja je mikala lepa narava, predvsem ga je vabilo širno morje, ki po njem plovejo nesčetne ladje v daljne tuje dežele.

Prevzela ga je želja, da bi videl širni svet, zato je zaprosil svojega očeta, naj mu zgradi ladjo.

Po dolgih mesecih je bila ladja gotova in Omar je povabil svoje prijatelje, da so naredili načrt za prvo potovanje.

»Prosim, kakor hočete,« je odgovorila Mary in odšla iz sobe.

Saj menda ne bo tega storila, je mama pri sebi pomislila, ko je odhajala po stopnicah navzdol.

Dafna je negibno obležala na postelji in se zagledala v telefon. Še nikoli se ji ni Mary ni tako gnusila kakor danes. Odločila se je, da se bo sestala s Howardom in mu po večerji vse povedala.

Howard je bil pri telefonu zelo mladen in zapet.

»Snoči sem več ko eno uro čakal nate,« je dejal. »Moja sestra je samo zaradi tebe povabila nekaj starih uglednih družinskih prijateljev. Zelo je bila užaljena, ker nisi prišla in se nisi niti z eno besedo opravičila.«

»Nisem mogla drugače,« je skesano odvrnila Dafna. »Pozneje ti bom vse povedala. Ali ne bi mogla skupaj večerjati?«

»Danes je nemogoče. Ves dan imam delo.«

»Vendar je strašno važno,« je rekla Dafna.

»No, bo menda že počakalo do jutri.«

»Ne, ne bo moglo počakati do jutri.«

»Nemogoče, imam sejo za sejo. In če gre za snočni večer,« je nekoliko mileje pristavil, »bom že uredil, da se bo sestra ohladila.«

»Ne gre za snočni večer,« je vzklila Dafna.

»Predlagam, da pridem jutri zvečer pota. Ali si zadovoljna?«

»Ali ne bi mogla drevi priti v tvojo pisarno?« je vprašala Dafna. »Ko boš vse svoje delo končal? Ne bom te dolgo zadrževala. Ali ne razumeš, da ne bom mirna, dokler ne bom govorila s teboj?«

Kakor otrok je, je smehljal se pomislil Howard.

»No, dobro,« je odgovoril. »Pridi o petih v mojo pisarno, da mi boš povedala svoje skrb.«

Dafna se je oddahnila in odločila slušalko. Zdaj bo pač morala prestati veliko preizkušnjo. Vendar je vse boljše, kakor takšna nečestna komedija, kakor biti na milost in nemilost izročena tej Mary.

Howard ni bil prejšnji večer prav nič v skrbeh zaradi Dafne, bil je samo jezen, ker ni držala besede. Spet se ga je lotilo staro nezaujanje. Kaj neki počne sama vse večer?

Zjutraj je bil takoj poklical svojega zasebnega detektiva, toda ni ga bilo doma. Naročil je torej njegovi tajnici, da želi nujno govoriti z njim, nato se je pa s podvoje vno ločil svojega dela. Dafnin telefonski razgovor je nekoliko razpršil njegove dvome. Bila je tako otročja in nedolžna, nemogoče, da bi mu kaj prikrivala. Ko je odločil po razgovoru z njo telefonsko slušalko, je bil spet ves očaran in njegova čustva do nje so bila spet vsa mehka in nežna.

Okrog štirih — mu sporočili, da njegov zasebni detektiv, Mr. MacNulty, čaka zvanj. Howard ga je takoj sprejel.

V zlati klotli

* LJUBEZENSKI ROMAN DANAŠNJEGA DEKLETA *

»Sedite, ljubi moj. Vaša tajnica vam je menda naročila...«

»Da,« je odgovoril MacNulty. »Vendar bi bil tudi sicer danes popoldne prišel k vam. Pravkar sem končal naročena poizvedovanja...«

»No, in?« je nestržno vprašal Howard.

»Vaše nezaupanje je bilo čisto upravičeno,« je rekel detektiv. »Postali ste žrtev ene največjih slepar, kar jih je kdaj videl New York. Česa takšnega doslej še nisem slišal — in kako da ji nihče ni prišel na sled, res ne vem.«

Odprl je svojo torbo in vzel iz nje nekaj listin in fotografij.

»Ne... ne razumem vas,« je zajecal Howard.

Mr. MacNulty mu je prišel razlagati in navajati dokaze. Ko je končal, je Howard Dafnino preteklost poznal tako dobro kakor ona sama.

Saj to je neverjetno!« je vzklila. »Tako nesramna zgodbe še nisem slišal! In sprejeli so jo v najboljših hišah! V zapor spada, v poboljševalnico, ... Kaj homo storil z njo?«

»Odločitev je vaša, Mr. Howard,« je odgovoril detektiv. »Jaz sem svojo nalogo končal. Nisem policija, sicer zadeva ne bi bila šla tako daleč.«

»Da, prav imate,« je odgovoril Howard. »Lepo reč sem si nakopal na glavo.«

Čez nekaj časa je povzel: »Mislim, da je najboljšje, če vso zadevo zamolčimo. Drevi imam s to žensko sestanek. Svetoval ji bom, naj kar hitro odnese pete, mi bomo pa po listih razglasili, da je odpotovala v tujino.«

»Da, reči je treba, da je bila res preklemsko predrzna,« je skoraj pohvalno vzklila MacNulty.

»Neprijetno, zelo neprijetno zame,« je rekel Howard. »Vsekako sem vam zelo hvaležen, ljubi moj.«

MacNulty je pustil Howarda samega z njegovimi bridkimi mislimi. Skoraj takoj nato je prišla Dafna. Howard je sedel za svojo pisalno mizo, podpirajoč si glavo z rokami. Zagledal jo je šele, ko je stala že skoraj tik njega.

»Tako sem vesela, da bom lahko še danes govorila s teboj,« je vzklila Dafna. »Ne bi mogla spati, če ti ne bi povedala, kar sem se namenila povedati.«

Howardov pogled je bil leden.

»Najbrže same nove laži,« je hladno dejal. »Nikar se ne trudite. Vse preveč že vem o vas.«

»Ti veš...«

»Na srečo sem se pravi čas odkril vaše namene.«

»Jaz sem pa pravkar hotela...«

Howard jo je prekinil: »Nič vam ni treba pripovedovati. Vem, kdo ste. Čisto navadna umazana sleparica ste!

Če bi se bili poročili z menoj, bi bili vse življenje preskrbljeni. Za to vam je šlo! Vi, sleparica, vi...«

»Prosim, ne govorite tako!« je vzklila Dafna. »Danes sem vam hotela vse povedati. Ni šlo drugače, nisem več vzdržala. Vem, da ni opravičila zame, vem, da sem vas oslepila — vendar prosim, verjemite mi — hotela sem drevi govoriti z vami samo zato, da bi vam vse povedala.«

»Reči moram, da vam to težko verjamem. Preveč ste lagali. Vsaka vaša beseda je bila laž.«

»Ali bi me vsaj eno minuto poslušali?« je prosila Dafna.

»Z veseljem. Izvrstna igralka ste, in jaz imam zelo rad komedijo.«

»Sicer me ne boste razumeli, ker ne veste, kako je, če nima človek nič prav nič denarja.«

Zdajci je umolknila. Te besede so ji bile nekam čudno znane. O, saj res! Izrekla jih je bila maha, prepričana sobarica, ko jo je prosila usmiljenja. Komaj nekaj dni je bilo tega.

Nato je začela govoriti. Povedala je Howardu vse o Mrs. Darleyevi in

V 24 URAH

barva, pisra in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetloba srajce, ovratnike, zappestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

o Mary, kako sta jo najeli, naj en večer igra vojvodinjo ayflowersko. Povedala je, kako težko je prav tedaj živela, v kakšnih škripah je bila in kaj jo je zanimalo, da bi zala svojo vlogo dalje, ko je spoznala, da jo imajo vsi za pravo vojvodinjo.

Vseh mojih skrbi je bilo konec,« je rekla. »Vi ste bili tako dobri z menoj, Mr. Howard. In i šele sem spoznala vso težo svoje prevare. Zaveč la sem se, da vam moram vse po dlati, preden bo prepozno. Prosim, verjemite mi!«

Howard je neopremično gledal, ko mu je pripovedovala o vsem tem. Zelo, zelo lepa je, je pomislil. Sinje oči so ji plavale v solzah in so se zdale zdaj še večje, še temnejše. Skoča, da je pustolovka, je poril in vzdihnil.

»Sam ne vem, kaj naj vam odgovorim,« je čez čas dejal. »Vse je prišlo tako nenadno. Izvedel sem šele pred nekaj minutami in se nisem še opomogel od tega udara. Moj zasebni detektiv, ki mi je prinesel to novico, je pravkar odšel, ko ste prišli vi.«

»Vaš zasebni detektiv?« je vprašala Dafna. »Zasebnega detektiva ste nagnali name?«

»Naročil sem mu, naj poizveduje o vas.«

»In ves čas, ko ste se delali, kakor da me ljubite in da se boste poročili z menoj, ste dovoili, da ta zasebni detektiv vohlja za menoj?«

»Ne pozabite, da nisem ničesar vedel o vas. Kajpak nisem bil nezaupen, toda kadar gre za vse življenje, ni nič čudnega, če bi radi o človeku, ki se mislimo z njim poročiti, vse, prav vse vedeli.«

»To je najpoddlejšje, kar se mi je kdaj zgodilo!« je ogorčeno vzklila Dafna. »Govorili ste, da me ljubite, in mi sploh niste zaupali!«

»No,« je smehljal se odvrnil Howard, »zdaj imam menda dokaze, da ta previdnost ni bila tako neutemeljena.«

»Ne gre za to,« je vzklila Dafna. »Verjeli ste mi, še na misel vam ni prišlo, da nisem to, kar sem trdila, da sem. Nagnali ste name zasebnega detektiva samo zato, da bi stikali za menoj! Komu pa torej zaupate? Mni, ki ste mi izjavljali, da me ljubite, ste storili nekaj takšnega!«

Obrnila se je in hotela oditi iz sobe.

»Trenutek!« je vzklila Howard. »Kaj bo zdaj z vami? In kaj bo z dolgov, ki ste jih naredili po trgovinah, sklicujoč se name? S čim boste plačali obleke, ki ste jih kupili? Če jih ne boste plačali, boste romali v zapor, to menda veste.«

»Da, vem to. In če bom morala v zapor, bom pač šla v zapor,« seeno mi je.«

Zdajci se je nečesa domislila. Slekla je rukavico in potegnila s prsta prstan, ki ji ga je bil podaril Howard.

»Tukaj — da me vsaj tatvine ne boste obdolžili!«

Howard jo je občudujoče opazoval. Droben, šegav smehljal mu je zaigral okrog ustnic. Vstal je, vzel prstan in stopil k Dafni.

»Počakajte, vi otrok, nikar tako burno! Res, da ste na vse vodili za nos, toda upam, da se bo dalo to popraviti. Nihče ne bo rad videl, da bi obešali resnico na veliki zvon. Lahko objaviva v časopisih, da sva poroko odložila na nedoločen čas in da boste vi spet odpotovali na Angleško. Tako se boste izognili govoricam in nihče ne bo ničesar slutil.«

Dafna ga je molče gledala. Ni dobro vedela, kaj namerava. Howard jo je prijel za roko in ji spet nataknil prstan na prstane.

»Vse preveč ste ponosni za žensko, ki ni vojvodinja,« je dejal. »Vendar vidim, da ste imenitna igralka, zato vas občudujem. Kajpak se ne morem poročiti z vami, toda zato vam še ni

treba v zapor. Plačal bom vaše račune, opremil vam bom ljubko gnezdece, vam najel spletično in vam vsak mesec zapisal ček z lepo vsotico. Tako vam nikoli več ne bo trda predla. No, kaj pravite k mojemu predlogu?«

Dafna je prebledela od jeze. Ne samo, da je vohunil za njo, zdaj jo je celo tako ponižal, da ji je ponudil mesto ljubice, misleč, da bo morda od veselja še na kolena padla. Strgala je prstan s prsta in ga zaluzala po tleh. Nato je primazala Howardu zvenčo zaušnico.

»Zdaj veste moj odgovor!« je vzklila in že je ni bilo več.

XVI

Ko je pritakla iz Howardove pisarne, so Dafni drle solze po licih. Zdaj je vsega konec, in vse je slabše kakor kdaj koli poprej. Kaj naj stori? Kam naj gre? Pogledala je na uro. Bilo je skoraj pol sedmih. Pogledala bo, ali je Mark doma.

Dafna se je vzpenjala po stopnicah do Markovega stanovanja, pozvonila in že nekaj sekund nato ji je Mark sam odprl.

»Za božjo voljo!« je vzklila, »ali ti nisem rekel, da me pusti pri miru?«

»Da... toda zdaj pač ne vem več, kam naj grem, Mark.« Spet so ji solze zalile oči. »In ti, Mark, si edini...«

»Lepo, lepo,« je zamrmral Mark. »No, vstopi. Zdi se mi, da ti kozareček žganja ne bo škodoval. Kaj se je zgodilo?«

»V zapor moram.«

»To pa ni nič novega. Vse te tedne si se izvrstno na to pripravljala. Tako je moralo priti, kakor sem ti tolikokrat povedal. Na, izpij!«

Ponudil ji je kozareček whiskyja.

»Howard vse ve,« je rekla, ko je izpraznila kozarec.

»Vraga? Kdo mu je pa povedal? Ti?«

»Ne. Vohunil je za menoj z zasebnim detektivom. Vse so izvahali. Pravkar prihajam od njega.«

»Nič ti ne more škodovati,« je dejal Mark čez čas. »Tvoja pravica je, da se imenuješ, kakor se hočeš, če so ljudje dovolj neumni, da ti verjamejo. In predvsem ti ne morejo do živga, ker nisi navzela imena kakšne resnične osebe.«

»Kaj pa računi, dolgovi, nakupi, ki sem jih storila z njegovim priporočilom pod napačnim imenom? S tem me bo ujel.«

»Kaj naj pa stori?« je vprašal Mark. »Tako bodo vso zadevo objavili po časopisih in vlačili njegovo ime povsod, kjer mu bo najmanj ljubo. Ali misli to reč obesiti na veliki zvon?«

»Ne, vse bo skušal zatajiti. Saj bi se mu vsi smejali!«

Konec prihodnjih

Sajenje sadnega drevja

Napisal Josip Strekelj

Od pravičnega sajenja je odvisna rast in razvoj sadnih dreves. Iščemo in večja rodovitnost v poznejših letih. Čeprav se nepravilno posajena drevesa prinesejo, rastejo slabotno, oslabejo, obrabijo jih mli in lišaji in kakor vsaka slabotna stvar bolj lpe od škodljivcev in boleznih, kakor zdrava, bujno rastejo. Zato naj sadjar posadi rajši manj dreves, pa le tako, da bo v bližnjih letih sam užival od njih, ne pa morebiti šele negovnik.

V ta namen so potrebne: dobra prapova tal, primerna razdalja dreves in zdrava, mladikasta drevesa.

Za posamezno drevo izkopljemo jamo, če pa namerjamo nasaditi skupen sadovnjak, je najboljšje preroditi celo v to svrhu namenjeno zemljišče vsaj 60 cm globoko. Ker je za nopolanje precej drago delo, naj se izkopije jame v premeru 2 m in 60 cm globoko. Priporočljivo je, da se še dno jame prerahlija. Preden kopljemo jame, zakolijemo zemljišče v primerni razdalji, ki je za srednje in visokodebelne jablane 8 do 10 m, za črešnje 10 do 12 m, za orehe 15 m, za slive, marelice in višnje 6 do 7 m, za breskve 5 do 6 m. V teh razdaljah je vsako drevo deležno sonca in zrčnosti. Za prilične jablane in hruske, vzgajane kot grmičji, ki pa uspevajo le v obdelani zemlji, je razdalja 4 do 5 m. V tej obliki so te najdonosnejše.

Ze odgojena drevesa za saditev z enoletno krošnjo. Štiri ali več mladik nam nudijo drevničarji. Zadolžnijo popolnoma tri štranske in vrhnila vodilna.

mu drevesu. Zato odločimo to na eno stran, spodnjo smrtvo zemljo pa na drugo. Ako pa zemljišče ni golčamo, odmevamo vrhno zemlisko plast nazaj na površje.

Za sajenje dreves v jeseni izkopljemo jame v septembru ali vsaj v začetku oktobra, da se zemlja prezrači do novembra, oziroma, ako je vreme ugodno, do decembra, ko je čas za jesensko sajenje. Za sajenje spomladaj pa izkopljemo jame že v jeseni. Izkopane jame za jesensko saditev pustimo vsaj 14 dni odprle, da se prezrači, za spomladansko pa celo zimo. Pred sajenjem zasujemo jame prlično do polovice z mrtvo zemljo in spodnje plasti. Ko se po 2 ali dneh, zlasti po dežju zemlja sesede in osuši, začnemo saditi. V blatno zemljo ne tlačimo dreves!

Sledi priprava dreves. Z ostrim nožem odrežemo do zadrževanja vse debele potrgane in nalomljene korenine tako, da so rane v ovalni obliki obrnne navzdol. Drobne, nepokvarjene pa pustimo cele. Ob sajenju v jeseni ne obrežemo mladik v krošnji zaradi nevarnosti pozebe, temveč šele spomladaj preden popije napenja. Pri spomladanskem sajenju pa skrajšamo vešice (mladike) v krošnji takoj. Štranske skrajšamo na širi do osem popkov tako, da so njih konci prlični vsi v isti višini; glavno vrhno vodilnico pa skrajšamo za ped višje.

Za saditev sta potrebna dva delavca. Pripravljenih dreves korenine polopimo najprej v posodo, v kateri smo pripravili mešanico kравека, gline in pepela v svrhu zadrževanja vlage in rasti korenin. Ob kolju sredi jame položimo en delavec raven kol na tla, da določimo globlino, v kateri naj stoji drevo, t. i. kakih 10 cm višje, kakor je prejštlo, zakaj zemlja se letom leta sesede za toliko in z njo tudi drevo. Čim bolj je zemlja ilovnata in kepasti, tem več se sesede. Ko je globlino določena, trdno drži

delavec drevo s kolom vred, med tem pa drugi prisiplje zdrobljeno zemljo iz vrhne plasti v jamo, ki jo prvi zapolnjuje in tlač v praznine med koreninami z roko ali pa s primernim klinom. Koristno je, ako ti vrhni zemlji primesimo nekoliko humusa. Ko so vse korenine pokrite, pollačimo slojaje ob drevesu primerno zemljo. Ko še namerjamo na vsi jami tri do štiri vile dobro vlezanega gnojia, zapolnimo jame z ostalo zemljo iz spodnje plasti. Ob gnojienju pazimo, da se gnoj ne dotika korenin. Polaganje gnojia na dno jame je brez haska, ker se gnoj v tej globlini ne razkruja, zato ne koristi. V vlažni zemlji se spremeni v soljo, v suhi pa povzroči škodljivo plesen na drevesnih koreninah. Končno naredimo vdolben kolobar zaradi dotoka in zadrževanja vode. Naposled še privežemo prav rahlo drevo ob kol, da se lahko neovirano seseda z zemljo. Trdno povezano bi obviselo na kolju.

Umijmoče zlo je drevesa saditi globlje, kakor so prej rasla. Hrana, ki jo lišje presnavlja in surova, ki jo dobavljajo korenine, se ne more redno pretakati po delu debla, ki je bilo prej nad zemljo in če je sedaj v zemlji. Toploti spomladaj obudi rast, ali korenine v globlini, v razli zemlji ne delujejo. Lišje izhlapeva voda, pa v tem slamu jo korenine še ne dovažajo. Pozneje, ko se tudi zemlja ogreje, se zbude tudi korenine v globlini, pa ne morejo dihati, ker jim primanjkuje zrak. Zaradi tega drevo peša. Vidni znak bolchanja se pokaže najprej v orumenenjanju in odpadanju lišja in sušenju koncev mladik. Zato sadimo rajši nekaj višje, kakor globlje.

Pri sajenju dreves zapolnijo jame nekateri ob drevesu s samo dobro humozno zemljo. To je tudi napačno, zakaj tako posajeno drevo krepko raste le do tedaj, dokler korenine ne prerastejo jame, potem pa popolnoma opeša.

Kolobar posajenega drevesa, kakor tudi starejših dreves večkrat tekem leta okopljemo zaradi dostopa zraka k koreninam. Zadrževanja vlage in zaradi zatiranja nadležnega plevela in trave. Se ugodnice za drevo ie, ako kolobar odčenemo z nekako 5 cm debelo plastjo gnojia, če pa tega ni, vsaj s senom, slamo, listjem, plevelom brez semen ali s šoto. Taka odeja ima prednost, da se ne tvori škodljiva zemeljska skorja, da spomladaj zadržuje prerano odganjanje v ogib škodi po slani da poleti ob suši zadržuje vlogo v zemlji, pozimi pa, da varuje drevo pozebe. Kako zalostno izgledajo sadna drevesa zarasčena od deblu z bohotno travo. Ozelenijo sicer, ali rasti je komaj vidna, rodnost pa komaj omembe vredna krzlievega sadia.

Kol ob drevesu je potrebno zlo, tako sodijo sadjarski strokovnjaki. Dokler se drevo v prvih letih dobro ne ucvrsti s koreninami, je kol zaradi potrebne mirne stoje koristen. Pozneje pa je boljše, da ga odstranimo. Postavimo ga pa na severno stran drevesa. Koder je pa vetrovna lega, ga postavimo v ono smer, od koder piha najjači veter. Koder je nevarnost, da bi drevo poškodovali s prometom — ob cestah — ga zasadimo na stran, kjer je drevo ogrozeno. Kol pa naj bo vsaj 8 cm debel v premeru, da kol drži drevo, ne pa obratno. V višino naj sega 10—15 cm pod krošnjo, nikar višje, da bi se veie ob njem lele. Vsako jesen obnovimo vezi, te pa nekoliko višje ali nižje od prejšnjih, da se lub ne omehkuje. Okrog debla pod vezilo podložimo lupo ali omot slame, da se vsled veira in rasee v debelost ne poškoduje.

V poznejših letih treba sadnim drevesom gnojiti s hlevskim gnojcem, z razredeno pa tudi z umetnimi gnojili, zakaj če nič ne damo, ne moremo ničesar zahtevati.

HUMOR

Mraz ga stresa

»Janko, ali se spomniš, kako je bilo, ko sva se pred petnajstimi leti v najhujši zimi poročila?«

»Da, da,« se zdaj me mraz stresa, če se na to spomnim.«

Sodobna mladina

»Kdo je bila Katarina Velika?« vpraša učitelj.

»Mariene Dietrich,« se odreže učenka.

Hudoben jezik

»Z mojim ženinom sva skupaj stara natanko petdeset let.«

»Kaj, takšnega zelenca si si izbrala za moža?«

Višek raztresenosti

Pri Komarjevih so dobili naraščaj. Babica takoj sporoči veselo novico očetu.

»Gospod profesor, deček je,« vsa srečna pove.

»Naj počaka,« jo narahli raztreseni profesor, »saj vidite, da imam zdaj veliko dela.«

Neumestno vprašanje

Šef slugi: »Če kdo vpraša zame, rečite, da se vrnem čez eno uro.«

Sluga: »In če nihče ne vpraša?«

Druga nagrada

Žena: »Za božjo voljo, Ivan, kje si se pa tako napil?«

Mož: »V klubu smo tekmovali, kdo bo izpil največ piva.«

Žena: »In kdo je dobil drugo nagrado?«

Govorite malo, toda govorite dobro!

Dobro govoriti ne pomeni, govoriti izbrano ali učeno. Dobro govoriti tisti, ki se izraža jasno, točno in preprosto in ne razmetava besed na desno in na levo. Dobro govori tudi tisti, ki ne uporablja tujk tam, kjer z domačo besedo lahko isto pove. Dones je pa v modi govorica, ki je pogosto čudna mešanica vseh mogočih jezikov, govorica, ki je posebno mladini — žal — zelo pri srcu.

Naj vam navedem za primer kratak razgovor, ki sem ga slučajno ujela, ko sem v kinu čakala na vstopnice. Pred menoj sta stikali glavi dve mladji dijakini, morda petošolki.

»Ali si že videla ta film? Kolosalen, veš!«

»Da, ali ni ona sladka? Človek bi kar umrl!«

»Zato je pa ta stara bolj moril-ska...«

Mislil, da bi bil film lahko tudi lep, zabaven, dober ali kvečjemu imeniten, in vendar ne bi bil zato nič slabši, ker ga nismo označili s tujko »kolosalen«.

In glavna junakinja je bila tako »sladka... Takšno izražanje je hudo predmetno. Sladek je sladkor, sladko je zrelo jabolko, mlado dekle je pa lepo, nežno, ljubko, kvečjemu srč-kano.

Njena tekunica je bila pa »moril-ska«. Ko sem še jaz v gimnazijo ho-dila, bi rekla, da je bila zoprna, dolgočasna ali kvečjemu »pošast«.

»Kakšen se ti zdi on?« (Što je za izvoljenca mlade gospodične, ki je letos naredila veliko maturo.)

»Božanski!«

Slučajno, ga poznam. Res, prikupen je, dobro vzgojen, duhovit, morda ima tudi še kakšne druge dobre last-nosti, toda da bi bil »božanski«, še nisem opazila. Zato je treba imeti menda res nekaj zaljubljenosti domi-ljije ali pa — kar je še verjetnejše — pokvarjen okus v izražanju.

NAS NAGRADNI NATEČAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Okusen in izdaten ričet

Tu in tam ima zanesljivo kakšna gospodinja doma še nekoliko ričeta, le skuhati se ji ga ne da, ker misli, da ne bo dober, če ga prašiček ne povohal. Tudi jaz sem bila zmerom takšnih misli, zato sem ga le po-redko kuhala. Ker pa prašička le od nikoder ni, sem se lepega dne ujezila in skuhala ričet takole:

Pristavila sem lonce, ki ni na dnu prav nič oškrbljen, ker se ričet le prerač prismoči. Kadar ričet vre, ga ne smeš mešati, ker ga moraš sicer ves čas, dokler ni kuhan. Za 4 osebe namočim zvečer 1/4 kile fižola. Na-slednji dan dam pol kile ričeta s fi-žolom vred kuhati. Ko se kuhata že dve uri, dodam 4 olupljene, na kocke zrezane krompirčke, 1 korenček, ma-lo rumene kolerabe, lavorjev list in kuham vse skupaj še eno uro. Proti koncu dodam še sesekljane zele-nega peteršilja, zelene, česna, na koščke zrezan paradižnik in pushim, da še nekoliko povre. Ko je ričet skuhan, ga zabelim z ocvrto čebulo.

Če boš skuhala ričet po zgornjem receptu, sama sebi ne boš verjela, da se je kuhala brez vsakega mesa. Lahko ga daš kot samostojno jed na mizo ali pa tudi s kislim zeljem. Če ti ostane nekaj ričeta od kosila, ga po-rabi za večerjo, ker bo še boljši.

I. S., Ljubljana.

Zeljnata rižota

Zlito kakršne koli maščobe razbela v kozici. Prideni nekoliko čebule in zelenega peteršilja. Dodaj zrezano sveže zelje in ga duši do mehkega. Ko je zelje mehko, dodaj za vsako osebo po pest riža, osoli in zalij. Dai jo kot samostojno jed ali pa s solato na mizo.

I. H., Vrhnika.

Pehlranov kruh

1 do 2 kili moke, kolikor je pač zmogoče, preseji skozi sito. Moko mo-raš presejati zato, ker se v njej radi zaredijo črvički. Ko je moka preseja-na, dodaj na 1 kilo moke za 1 liro kvasa, 10 dek sladkorja v kvas in vse skupaj dobro premešaj. Posebej se-sekljaj za 3 lire zelenega pehljana in ga stresi v moko. Potem zamesi ka-kor navaden kruh. Pekačo namaži prav malo z maščobo in položi vanjo kruh. Če pa nimaš maščobe, da bi namazala pekačo, jo potresi s ko-ružno moko. Pehlranov kruh se ti bo prav lepo zapekel.

I. S., Ljubljana.

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek dvignete lahko

Uporabljajoč izraze, ki došli in nič povedo, pri tem pa nič točnega ne izrazijo, kvarimo jezik. Ne potrudimo se namreč dovolj, da bi poiskali prav tisti izraz, ki ustreza našemu pojmu, temveč kar sežemo po poljubnem presežniku in se z njim zadovoljimo. Ob takšni govorici jezik počasi obuboža, ker se izgube vsi vmesni odtenki v izražanju, ki so pri je-ziku prav tako lepi in nežni kakor v slikarstvu pastelne barve.

Dobro govoriti ni težko. Za vsak pojem imamo točen izraz, in sicer po navadi samo en izraz, tako da ga ni mogoče nadomestiti s kakršnim koli drugim, ki smo ga mimogrede iz rokava stresli. Izogibajte se tudi besed, ki so »moderne« in jih ulica posebej rada uporablja. Vsakokrat, kadar nameravate izreči besedo, ki vam je nekam čudno znana, ki vam zveni v ušesih — in je morda še tujka povrh — jo nadomestite z drugo, pravilno. Berite dobre sloven-ske izvirnike ali pa prevode dobrih prevajalcev in učite se iz njih. Kaj-pak, knjižni jezik ni vselej živ jezik, toda naša govorica je pogosto »pre-živa« jezikovnih in izrazoslovnih na-pok, da bi smeli knjižnemu jeziku očitali, da je »mrtev« jezik.

Ne recite torej: ta zrezek je čudo-vit, temveč: ta zrezek je okusen, me-hak, dobro opečen, izvrsten. Ne go-vorite: ti čevlji so dolgočasni, saj čevlji so lahko kvečjemu udobni, lahki, preveliki, premajhni, športni, strgani, ponošeni — da bi bili dolgo-časni, si pač težko predstavljamo. Narobe je pa lahko dolgočasen slab film, ne more biti pa obupen, kvečje-mu grozoten ali nezanimiv.

Izogibajte se vseh mogočih presež-nikov, posebno če so tuji. Greta Garbo je bila prav tako neupravičeno »božanska«, kakor je neupravičeno »kolosalna« nova zapeljiva urica, ka-kor je neupravičeno »senzacionalna« dobra umetnina in kakor je neupravi-čeno »obupen« dolgočasen film, ki pa ob njem petošolke s slabim okusom vseeno »umirajo« za »sladko« glavno junakinja.

Saška

takoj po objavi v naši upravi. Po pošli pošljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Pri-spevke naslovite na Uredništvo »Dru-žinskega tednika«, Kotiček za prak-tične gospodinje, Ljubljana, Poštni predal 253.

O napačni vzgoji

Koliko staršev je z eno samo be-sedico, z napačno kretnjo za zme-rom spreobrnilo značaj svojih otrok. Preberite spodnje višice in naši bo-šče marsikaj kar bo tudi za vzgojo vaših otrok koristno.

Vaš otrok dela tako:

Melka je stara 7 let. Ne igra se v pesku, ker bi se utegnili umazati. Ne skače, ker bi ji veler razmršil lase, in ocenjuje svoje tovarišice po nj-hovih oblekah.

Naš mladi gospodič ima že pravo suknjico. Sprejaj ima dve globoki ku-bi ki se podaljšujeta v prešita žepa. Na hrstu ima prav tako globoko gubo, karšne imajo možki na suknjah. Izberemo si modro in debelo blago, da ga bo v mrzlih zimskih dnevih suknjica res grela.

Na naši zgornji sliki vidimo lepo popoldansko črno obleko iz težke svile. Zelo zanimive in lepe so drobne gubice, ki poživijo vso obleko. Kot okras ima na rami in na nasprotni strani v višini žepka prišito svetlo in bleščečo sponko.

Marko je ljubek debelušček, ki ima tako bisro glavico, da se zelo hitro nauči pesmice, ki jo spremlja s pre-cej veselimi kretnjami.

Moja je nekega dne zaupala svoji mami, da je sama vzela košček sladkorčka, ki manjka v kuhinjski omari.

Andrejček se zmerom boji, da ga bo kdo grajal. Da bi si pridobil na-klonjenost starejših, zelo rad pripo-veduje neumnosti ki jih počne njego-va mlajša sestra.

Urška zmerom ugovarja in se vlika med pogovor: »Mama, to in ono; očka, kako moreš... Treba je...« in tako dalje.

Peter, kadar koli dobi kakšno liro, jo takoj shranil v svoj hranilnik in se boji za denar tako, da ne bi za no-beno ceno izdal niti centesima.

Nada nima rada, da ji kdo ugovar-ja. Ko ji je njena stariša sestra dala igračko, se je vrgla na tla in od jeze tulila in jokala.

Branko je precej živčen. Boji se že, če ni ničesar okoli njega, strah ga je teme, šuma, nevihte in skoraj že lasne sence.

Vi ga vzgajate tako:

Sami sebi čestitate, da imate takšno hčerko, ki ima že tolikšen okus, da jo izprašujete za svet, ne samo za njene obleke, ampak celo za svoje lasne obleke.

Nikdar nimate nobenega obiska, da bi Marku ne bilo treba deklamirati te ali one pesmice. Vi sami pa kdaj pa kdaj pripomnite opazko, kako nadar-jen je vaš otrok.

In vi, dragi starši, zmajete samo z glavjo zaradi svoje »prezgodaj dozo-rele« hčerke in ji še pomagajte, da še naprej kritikuje.

Vi mu pomagajte, da postane pravi skopuh, ker mu pravite: »Dobro je, če otrok že s sedmimi leti spozna vrednost denarja. Le tako naprej, moj dragi!«

Prevezeli od bolečine svojega ubo-gega otroka, ste jo vzeli v naročje in jo skušate z raznimi ljubeznivostmi pomiriti.

Ostanete ob njegovi postelji tako dolgo, dokler ne zasp. Če pride mi-mo njega pes, ga hitro polegnete k sebi in mu natvezite, da je pes lahko nevaren.

Zaradi izredne nadarjenosti svoje hčerke ste tako ponosni, da prečitete vsakomur, ki pride k vam, njeno šol-sko nalogo in skoraj zmerom pripom-nite, da bo nekoč postala prava pi-sateljica.

Cez 10 let bo pa vaš otrok takšen:

Nekdaj majhna Melka se je pričela lišpati in pudrati kakor prava igralka in sanja samo o svojih oblekah. Ni niti najmanj preprosta, sveža in mla-dostna.

Marko je postal velik, debel bahač in širokoustež, ki se počuti enako-vrednega Clarku Gablu. Toda vsi njegovi tovariši se mu smeji.

Moja laže, laže iz potrebe in brez potrebe, laže zaradi laži same, ostala bo lažnivka in se ne bo nikdar več izpremenila.

Andrej je pri vseh svojih tovariših osovražen, ker je postal največja čenča v vsej šoli.

Urška je sama, nima nobene prija-teljice. Njen kritični duh in njene brez-obzirne sodbje jo odvrčajo od ljudi.

Peter ne gre nikdar nikamor sam, če ni povabljen. V gostilni pusli pla-čati svoje prijatelje in ni še nikdar v življenju kupil svoji materi ene edi-ne cvetke.

Nada ne prenese prav nobenega ugovaranja. Pri najmanjšem ugovar-janju naredi takšen vik in hrušč, da se njenih izbruhov boje tudi njeni so-sedje.

Branko je postal pravi zajec, ki se boji vsakega športa. Ne plava, ne smuča se in se vse svoje življenje samo dolgočasi.

Milenka je postala pisateljica, ali pa samo misli, da je. Hodi samo v družbo literatov, utruja s svojimi spisi vsa časopisna uredništva in pusli, da počasi a zanesljivo minevajo njena mlada leta, ne da bi se sama tega zavedala.

Za vsako nekaj

Premastne lase, posebno svetle, umivamo s kamiličnim čajem. Prav tako jih lepo umijemo, če vodi doda-mo nekoliko zdrobljenega boraksa.

Cvetlični lončki so najboljši iz luk-njičave gline. Cvetlice v porcelanastih ali celo kovinskih lončkih le slabo uspevajo. Prav tako ne sme biti jo-nec prevelik, ker se prst skisa. Čim manjša je rastlinica, tem manjši naj bo lonček. Nov lonec namočimo za ne-kaj časa v vodo in šele potem vsa-dimo vanj cvetlico. Star lonec pa naj-prej z vročo vodo in ščetko dobro očis-timo.

Če čevlji škripajo, namažemo pod-plato in robove z lanenim oljem ali ribjo mastjo.

Ne preveč zamazano marmornato ploščo lepo umijemo z vročo vodo brez mila, ali jo pa zdrgnemo z vol-neno krpo, namočeno v petrolej.

Črna tenčica lepo operemo z žolč-nim milom ali žolčem in jo splaknemo v vodi, v kateri raztopimo nekoliko gumija. Na poldrugi liter vode vzame-mo 5 žlic gumija. Tenčico razpne-mo, pripnemo z bučkami in jo tako nape-to posušimo.

Perilo, osmojeno od likalnika ali peč, popravimo, če liso izperemo z vodo, v katero smo dali nekoliko bo-raksa, in jo nato polikamo, da se po-suši. Hudo ožgane madeže pa nama-žemo z nepremočno raztopino klora in jih dobro splaknemo v mrzli vodi.

Posteljino perje hranimo v vrečah, ki jih ne smemo preveč napolniti. Obesimo jih na zračen suh prostor. Nikdar ne smemo zmešati razne vrste perja, ker se potem perje sprime.

Čevlje, ki se jih je prijel plesnoba, dobro oščetkamo in nato namažemo s terpeninom ali pa z razredčenim gli-cerinom. Plesnobo z zidu pa odpravi-mo, če v prostor postavimo več poso-die s suhim žganim apnom ali pa vsa prostor pokadimo z žveplom.

Potenje pod pazduho odpravimo, če se vsak dan namažemo s 5- do 15od-stotnim formalinovim spiritalom in po-tem dobro napudramo. Paziti pa mo-ramo, da ne pride formalin v dotiko z občutljivim blagom, ker ga uniči.

Zelo dobro paradižnikovo konzervo pripravimo na preprost način. Precej zrele paradižnike zrežemo na koščke in jih presne zložimo v čisto stekle-nico s širokim vratom. Naložimo jih zelo gosto, povrhu pa naložimo še plast na rezine zrezane čebule in ne-kaj zelenjavih listov. Steklenico dobro zamašimo, ovijemo v krpo in kuhamo 20 minut. Ohlajene steklenice zapeča-timo ali pa neprodušno zapremo s pa-rafinom. Tako konzervirani paradiž-niki se ohranijo leto dni.

Nekateri ljudje po nobeni ceni ne morejo sedeti, držati križem rok in lenariti. Drugi spet se ne morejo lo-titi prav nobenega dela in uživajo v svojih lenobi. Le tisti, ki znajo delati in lenariti o pravem času, imajo v življenju največ uspehov.

Varčevati moramo s premislekom in pametjo. Če izmenično nosimo dva para čevljev in dva para nogavice, jih ne bomo nosili samo dvakrat tako dolgo, temveč celo trikrat toliko časa, kakor če bi imeli samo en par čev-ljev in en par nogavice.

PLAČAJTE NAROČNINO!